

XIII. évfolyam 3-4. szám

2017. december

MAGYAR CSENDŐR

Híven, Becsülettel, Vitézül!
A Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület
Kiadványa

*Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország Feltámadásában!*

Ámen!

**A Magyar Királyi Csendőrséget az Alkotmány-
bíróság 44/991 számú határozataival rehabilitálta.
Törvény és alkotmány ellenesnek nyilvánította az
Ideiglenes Nemzeti Kormány csendőrség fel-
osztatására vonatkozó 1690/ 1945.M.E. rendeletét
(Magyar Közlöny 1991.VIII.28)**

PUBLICATION OF EVIDENCE INTERNATIONAL INVES-
TIGATION 1935 - NEMZETKÖZI RENDVÉDELMI
NYILVÁNTARTÁS - 93. OLDALÁN 1935. ÉVBEN A MAGYAR
KIRÁLYI CSENDŐRSÉGET A KANADAI CSENDŐRSÉGGEL
EGYÜTT A VILÁG LEGHATÁSOSABBAN MŰKÖDŐ
BŰNÜLDÖZŐ SZERVÉNEK MINŐSÍTETTE.

HU ISSN 1786-9250

Kiadja: A Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület
2030 Érd, Teréz u. 30.

Felelős szerkesztő:

Ságvári Pál elnök

Postacím: 2700 Cegléd, Muskotály u. 11.

E-mail: sagvari.alez@freemail.hu

magyarcsendorok@ymail.com

Tel/fax: 06/53-312-587

Mobil: 06/30-583-80-11

*A kiadványban közöltek nem feltétlenül egyeznek a szerkesztők
véleményével. Kéziratokat és fotókat a szerzők kérésére visszaküldjük.
E-mailben küldött írásokat World 6 vagy újabb verzióban, képeket, rajzokat
JPG formátumban kérünk. Gépíró kapacitással nem rendelkezünk, korosabb
olvasóinktól fogadunk el csak gépelt kéziratokat.*

A Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület honlapja: www.magyarcsendorok.hu

Híven, becsülettel, vitézül!

Számunkra ennek a nemes értékeket kifejező mondatnak máig ható üzenete van. Nevezetesen a Magyar Királyi Csendőrséggel azonosítjuk mert tagjainak fáradhatatlan, kimagasló értékű munkásságára utal. A Testület az alaprendelgetése és törvénytisztelete szerint a közbiztonság, mai szóhasználattal - rendvédelem - megbízható, szilárd fenntartásában és mindkét világháborúban hazánk fegyveres védelmében jeleskedett 1945-ben bekövetkezett törvénytelen feloszlataáig.

Közel hatvanöt éven át ebben a három szóban ötvözödtött a Testület és egész állományának önzetlen hazaszeretete, keresztény istenhite, hűsége a hazához, nemzetéhez. Ezek a nemes tulajdonságok párosultak az önként vállalt szolgálati elkötelezettséggel, magasfokú hivatástudattal, szakmai felkészültséggel és kikezdhetetlen erkölcsiséggel! A csendőri szolgálat továbbá minden helyzetben, békében és a háborúk során megkövetelte tagjaitól a bátorsággal párosult katonai helytállást, bajtársiasságot!

Csendőr elődeink háromszavas jelszavukat nem csak büszkén mondták, hanem minden helyzetben megcselekedték, amit megkövetelt a haza. Minden balliberális korábbi és újkori torzítások ellenére a bűnelkövetők és nemzetellenes erők kivételével példás szolgálattal kivívták népünk teljes elismerését, tiszteletét és tekintélyét. Mert a magyar csendőr a legnehezebb helyzetekben sem volt eladó vagy megvesztegethető, és ha a katonasors úgy hozta, életük kockáztatásával is teljesítették a csendőreskü szellemében előljáróik parancsait!

Ezek a kiváló tulajdonságjegyek jól példázzák a m. kir. csendőrséget, a magyar csendőrt, melyek megalapozták a közbiztonság példátlan eredményességét, nemzetközileg is elismert hatékonysági mutatóit. Eredményeként a Magyar Királyi Rendőrséggel jó együttműködésben, forradalmak és háborúk okozta helyzetek, akadályok kivételével nemzetiségre, fajra való tekintet nélkül teljes biztonságban élhetett lakosságunk az egész országban.

A m. kir. csendőrség fennállása alatt területen kívül álló okok miatt sajnos voltak olyan rendkívüli körülmények amelyek hatalmas áldozatokat követeltek az egész országtól. Benne a csendőrségtől, jelentősen megnehezítve a közbiztonsági szolgálat maradéktalan ellátását. Közülük említem az első világháborút követő forrongásokat, nyomában a 133 napig tobzódó vörös terrort 1919-ben. Több mint húsz évvel később a II.-ik világháború véres eseményeit. Ezen belül 1944-1945-ben a rendkívüli események sorozatát élte át az ország. Elsőként 1944-március 19.-től hazánk német megszállását.

Tragikus következményeként nemzeti szuverenitásunk szinte teljes elvesztése, német érdekeket szolgáló kormány kinevezése és napokon belül a többszázézesres zsidó lakosságot súlytó intézkedések láttak napvilágot. Ezek végrehajtására államhatalmi eszközökkel bevonták a teljes közigazgatási apparátust, városokban a rendőrséget, vidéki viszonylatban a - csendőrségi vezetők tiltakozása ellenére - a csendőrségi szervezetek és honvéd alakulatok egy részét (10 %-át), valamint a MÁV személyzetét, eszközeit. Mindezek ellenére a hazai zsidóság deportálásában való részvételéért 1945 után kizárólag a csendőrséget bélyegezték meg

illetve okolják, teszik felelőssé. Azokról a politikai erőkről van szó akiknek érdekében állt a m. kir. csendőrség történetének durva meghamisítása és a Testülettel szembeni gyűlöletkeltés. Ezeket napjainkig - főleg külföldről - más magyarság ellenes programokkal együtt, alantas eszközökkel folyamatosan táplálják.

Helyzetünket 1944-ben tovább rontotta az ország hadszíntérre válása. Sok tízezer áldozatot követelve településeink, közlekedési hálózatunk, katonai, ipari létesítményeink elleni angol-amerikai majd szovjet légitámadások. Ősszel német közreműködéssel szélsőjobboldali hatalomátvétel történt.

Ennek során a hivatalban lévő magyar kormányt és az államfőt is lemondásra kényszerítették akit családjával együtt Németországba szállították, fogságban tartották. Honvédségünk és karhatalmi erőink a csendőrséggel együtt gyakorlatilag német alárendeltségbe kerültek. Bár csendőrségünk ebben a helyzetben is a közbiztonság fenntartására fókuszált és mentették a menthetőt. Bizonyíthatóan még a budapesti zsidó gettókat is védelmezték a nyilas fegyveres pártszolgálat támadásaitól. Eközben tovább tombolt a háború, a szovjet csapatok hatalmas erővel a fővárost 62 napig ostromolták. Honvédcsapatok és a csendőrőrsökből összevont csendőrzászlóaljok sorra elvéreztek a túlerejű ellenséggel vívott egyenlőtlen harcokban. Országos méretű hazafias ellenállásra szinte semmi esélyünk nem volt. Azok a politikusok, katonák, csendőrök, akik megkísérelték a lehetetlent, hazaárulás vádjával sorra kivégezték őket. Bajcsi Zsilinszky Endre országgyűlési képviselőt, Kiss János honvéd altábornagyot, Kudar Lajos csendőrezredest és másokat. Temesvári Endre csendőr vezérőrnagyot a GESTAPO tartóztatta le és elhurcolták mert október 15.-én este a belügyminisztériumba jelentette, hogy a Csendőrség hű marad a kormányzóhoz. A németek vitéz Király Gyula csendőrezredest a BM közbiztonsági osztályának

vezetőjét is letartóztatták. A csendőralakulatok egy része 3000 fővel, mint a galántai sorcsendőr zászlóalj a honvédséggel együtt Budapest védelmében a Csepel szigeten és a Vármegyedben harcoltak. Az utolsó napokban szinte lőszer és élelem nélkül többségük sebesülten, betegen.

Emlékeztetőül idézem 1945. február 12.-i csendőrrádió utolsó adásának közleményét: (az utolsó működő rádióadó volt a várban)

„Csendőr Bajtársak! A királyi vár romjai között teljesen körül vagyunk zárva. Kenyerünk, vizünk már napok óta nincs. Életünkkel leszámoltunk, sorsunkat a jó Istenre bíztuk. Ha nem éljük túl ezt a poklot, családunkról gondoskodjatok. Isten áld meg a magyart! Éljen Magyarország! Éljen a m. kir. Csendőrség!”

A Budán rekedt német és magyar katonai erők helyzete kilátástalanná vált. A Vár környékére összeszorított egységek február 12.-én megpróbálták kitörni az ostromgyűrűből. Magyar részről a háromszáz főre apadt egyetemi rohamzászlóalj küzdött az élen. Néhány német páncélos támogatta őket, de azok csakhamar elakadtak. A kitörő él parancsnoka Nagy Zsombor csendőrszázados volt. Útirányuk a Széna-téren át Olasz-fasor, a fogaskerekű vasút árcai mentén tovább a Sváb hegy, János hegyi kilátó, majd állandó tüzérségi tűzben és harckocsi támadások következtében hatalmas veszteséggel húzódtak tovább nyugat felé. Február 14.-én hajnalban a budajenői erdőből a német-magyar vonalak felé indultak, amikor beásott szovjet harckocsik géppuska tüzet nyitottak rájuk.

Nagy Zsombor százados az egyetemi rohamzászlóalj utolsó parancsnoka is hősi halált halt.

A veszített háború utáni szovjet katonai megszállással együtt érkezett kommunisták hatalomra kerülése nyomán, a magyar történelemben soha nem tapasztalt szerencsétlenségek zúdultak hazánkra. Első intézkedéseik között a 65 éven át kiválóan működő közbiztonsági őrtestületet törvénytelen módon feloszlatták, állományát évtizedekig kegyetlenül üldözték. A csendőrség volt az egyetlen testület az országban, amelynek tagjait egyetemlegesen - háborús bűnös-ként- felelősségre vonták, internálták, bebörtönözték, felakasztották. Hogy kik táplálták a csendőrség elleni bűnös hisztériát, nem lehet kérdés! Bizonyíthatóan a csendőrök a hadműveletekben, a közbiztonsági szolgálat teljesítésében vagy a szovjet hadifogságban sokan az életüket veszítették és a Csendőrség állományának 51 %-át elvesztette. Ekkora véres veszteséget egyetlen magyar katonai alakulat sem szenvedte el a II. világháború során!

A megmaradt csendőrök közül több mint ezren a harcoló magyar csapatokkal együtt nyugati irányba húzódtak. Sokuk, kényszerűségből az emigrációt választotta. Az emigráns csendőr közösségekben elődeink jó bajtársi összefogással megőrizték és szeretettel ápolták magyar kulturális örökségeinket, benne a kiváló csendőr szellemiséget, hagyományokat, mint a Csendőrnapi, Csendőrlaktanya, Csendőrmúzeum, Bajtársi Találkozók. Különösen Canadában (Toronto), Ausztrália és az USA nagyobb településein (Cleveland, Ohio Állam) működtek szervezeteik.

Évtizedeken át kiadott, terjesztett újságjaikban (Bajtársi Levél, Floridai Bajtársi Híradó stb.) csendőr újságokat, visszaemlékezéseket, tudományos igényű szerkesztett munkákat adtak ki a Magyar Királyi Csendőrség történetéről, például Dr. Rektor Béla egyetemi tanár, csendőrtiszt. Az utóbbit a szerző ajánlásával..” a jövő nemzedékének!”

Az emigrációban élő csendőrök már a nyolcvanas évektől előrelátók voltak. Több formában igyekeztek az utókor számára menteni a csendőr hagyományokat, például a tiszteletbeli csendőr cím adományozásával a csendőr leszármazottak és a m. kir. Csendőrség iránt elkötelezett személyek körében. Az ezredforduló végén a Torontói Magyar Csendőrmúzeum gyűjteményének hazaküldése is ezt a törekvést példázta. Később egyre inkább arra törekedtek, hogy Magyarországon is létrejöjjön és törvényesen működjön csendőr hagyományőrző szervezet.

Vitéz Szatmári Károly csendőrszázados, majd Dr. Kiss Gyula csendőrszázados és vitéz barachi Tamáska Endre csendőrszázados (volt központi vezetők) után, 1996-tól vitéz Kiss Gábor csendőrfőhadnagy, a MKCsBK vezetője, örökös tiszteletbeli elnök szorgalmazták ezt a törekvést. Továbbá Dr. André László csendőrszázados, Molnár István csendőrszázados (USA) és Dr. Tamás Gyula csendőrszázados (Ausztrália) tették a legtöbbet a m. kir. Csendőrség hagyományainak további ápolásáért, örökségének megőrzéséért, itthon Lengyel László csendőrszázados és Tárkányi László csendőrhadnagy.

Kezdeményezésükre 2003-ban Budapesten törvényes keretek között megalakulhatott a Magyar Csendőr Bajtársi Egyesületet a m. kir. Csendőrség magyarországi képviselőléteért, népszerűsítéséért, hagyományainak ápolásáért, stratégiai célként a Testület visszaállításáért. Megtiszteltetés volt számunkra, hogy egyesületünk megalakulása után, felvételüket kérve, sorra jelentkeztek csendőr bajtársaink és leszármazottaik a világ minden tájáról, így Magyarországról is. Tagságunkat tovább gazdagították katonák, rendőrök, 56-os nemzetőrök, neves történészek, jogászok és a Csendőrség ügyével szimpatizáló hazafias érzelmű magyar és külföldi bajtársaink.

Sajnos az utóbbi tíz-tizenkét évben a tényleges csendőr bajtársaink sorra kiöregedtek és a „hadak útjára” távoztak. Halálukig megőrizték a magyar haza iránti szeretetüket, csendőr kötődésüket. Emléküket számos formában kegyelettel megőrizzük és ápoljuk egyesületünkben. Leszármazottaik, a tiszteletbeli csendőr bajtársainkkal, egyesületünk fő tartóoszlopai, velük tovább erősödik bajtársi szervezetünk csendőrségi jellege, szellemisége.

Miután egyesületünk föl vállalta dicső elődünk erkölcsi és szellemi örökségét a hatályos törvények betartásával, megtiszteltetés számunkra a csendőrség ügyének hűséges szolgálata.

Minden tevékenységünket a Testület jelszava, annak erkölcsisége vezérli, ebben a Csendőrség ügyében is erősen megosztott társadalmunkban. Tagságunk és támogatóink önzetlen munkájukkal ezévből is számos formában sikeresen ápoltuk a Testület hagyományait. Isten segítségével 2018-ban is ezt tesszük. Többek között hivatalos úton kezdeményezzük a Böszörményi úti, jelenleg BM tulajdonában lévő, volt csendőrlaktanya udvarán, 1945-ben elpusztított csendőr mártírok emlékszobrának helyreállítását, valamint az 1999 évben hazaszállított torontói Csendőr Múzeum csendőrségi anyagainak kiállítását a Hadtörténelmi Intézetben. Tagságunkkal együtt példás bajtársi összefogással mindent megteszünk a Magyar Királyi Csendőrség további népszerűsítéséért, hagyományainak ápolásáért!

Híven, becsülettel, vitézül!

vitéz Ságvári Pál

Karácsonyi álom

írta: NYÁRY LÁSZLÓ

Nem is tudom, hányadik éve zajlott már akkor a háború. Nekem úgy tetszett, hogy végtelen idők óta tart és talán sohasem lesz vége.

A Kerenszky-forradalom után az oroszok visszavonulóban voltak és karácsony előtt a Zbruics folyóig szorítottuk őket vissza. Husyatinnál aztán már meg kellett állnunk, de nem az oroszok miatt. Egy nálunknál is hatalmasabb erőnek kellett engedelmeskednünk. A hófúvásnak.

Havazott, de minden európai képzeletet felülmúlóan, egyfolytában, napokig.

Először csak ritkás fehér pillék ereszkedtek alá a magasból. Mielőtt leszálltak volna a földre, a szél szárnyain ringatták magukat, hullámosán, szeszélyesen. Játékosan kapdostak utánuk a huszárok s aki megfogott egy-egy kristálypillét, úgy falta fel a tenyeréből, mintha égi manna lett volna.

Először örültünk a hónapnak, hiszen a rettenetes hideg enyhülését jelentette. És már-már restelkedtünk: bennjártunk Oroszországban, tél és sehol egy szemernyi hó.

Most aztán örülhetünk. Délre már bokáig ért, de még mindig örömmel tapostuk.

Estére valami kihalt telepen húzódtunk meg, úgy vártuk meg a reggelt.

Reggel már kötésig ért a hó. Parancs jött: előre! Elindultunk. A hősivatag fehér lapján egy karcolásnyi nyom sem látszott. Lépteink nyomán jobbra, balra milliárdnyi apró bombaként robbantak fel a csikorgóra fagyott hókristályok. Már nem az ellenséggel, hanem a hóval kellett harcolnunk. A kristályszemeket szúrósan az arcunkba vágta a szél. Az emberek olyanok voltak, mint a cukrozott eszkimók. A hó már embermagasságra nőtt. Lehetetlenség volt a tájékozódás.

Estefelé a távolból pislogó fény csillant fel.

Házak, falu, város! Mindenki fellelegzett. A végsőig elcsigázott emberekbe új reményt öntött a parányi fény. Így értünk be Husyatinba karácsony előestéjén.

A város nem volt üres. Öreg városi előljárók jöttek fogadásunkra, akik a győztes hadsereg parancsnokától kíméletet kértek. Azután elhelyezkedtünk.

Parancs érkezett, hogy az éjjel szigorú készültségben kell maradnunk.

Éjféle tizenkét órakor elindultam ellenőrző körutamra Vas Károly hadapróddal.

Nem akartam karácsonyestére gondolni, de talán éppen azért nem tudtam a gondolattól szabadulni. Eszembe jutott a régi karácsonyesték sok-sok szépsége, a gyermekörömök feledhetetlen, boldog emléke.

A napos tizedes sarkantyúpengése riasztott föl álmodozásomból. Az istállóban minden rendben volt.

Egy közeli emeletes iskolaépületben volt a legénység elszállásolva. Beléptem a rozoga ajtón, csikorgása belesírt az éjszaka csendjébe. A hosszú kapualj végében állt a napos asztala, pislogott is rajta valami mécsesféle, de a káplár nem jelentkezett. Fejét az asztalra hajtva, aludt.

Hangulatom egyszerre elszállt belőlem. Már csak katona voltam.

Szigorú készültségben az ellenséggel szemben: a napos káplár alszik! Ha most riadót fújnának, a hetedik század emberei egytől-egyig lemaradnának.

Nyúltam feléje, hogy felrázom, mikor észrevettem egy megkezdett tábori levelezőlapot az asztalon, rajta néhány sor, a káplár kezében ceruza. Valami belső kényszer hatása alatt pillanatra mozdulatlanul megálltam s igyekeztem a szöveget kibetűzni a gyér világítás mellett.

Szólt a levél a következőképpen: „Kelt levelem Oroszországban. Kívánom, hogy kedves szüleimet jó egészségbe találja. Máma karácsony este van, otthon most biztosan jó mákoscsíkot esznek, mi meg itt éhesek vagyunk...”

Néztem a káplárt. Vedlett, viharvert sapkája a tarkójára csúszott, fejét az asztallapra nyomta s úgy aludt, mint a gyerek. Falumbeli volt, Kisbaki Gyurka. Álmában most biztosan otthon jár, együtt ünnepli kis családjával a karácsonyestét. Nála a karácsony fogalma mákoscsíkban csúcsosodik...

Már-már elérzékenyültem, de aztán ...

Háború van! Felráztam az asztalról.

Lassan emelte fel a fejét, rámnézett és boldog mosoly játszott az arcán. Félig aludt még, szájában a mézes mákoscsík ízével

Mindez talán csak egy másodpercig tartott. A következő pillanatban már rádöbbsent a mulasztásra. Felpattant, jelentkezett.

Kisbaki Gyurkát a legderekabb legénynek ismerték otthon, aki egyszer egy vándorcirkusz birkózóját is odavágta. Most hol elsápadt, hol paprikavörösre gyúlt a nagydarab ember. Rámnézett két értelmes szemével, amelyből bizalom és félelem sugárzott.

Álltam vele szemközt talán egy percig, majd hozzáléptem szigorú tekintettel. És ekkor rajtam is előmlött a karácsony est melege. Lelkem mélyéből megsajnáltam ezt a nagyszerű katonát, aki a tűzben nem ismert félelmet s a kötelességben nem ismert megalkuvást. Csak most, karácsonyestén ... mákoscsíkra vágyott...

Lehet, hogy rosszul tettem: kivettem a tárcámból egy szivart és nekiadtam.

— Gyújts rá, hogy el ne aludj...

Az ajtóból visszánéztem. Ott állt, nézte, forgatta a szivart. Azt hihette, még mindig álmodik.

A templomban felbúgott az orgona, miközben messze ágyúk dörögtek. Ilyen volt odakint a karácsonyest.

Forrás: Csendőrségi Lapok, 1934. december 20.

Újévi köszöntő

Isten veled te gonddalteljes év,
Üdvözlöm az ujonnan jöttét,
Ez még hozhat számomra újat,
Te már mehetsz, csak gond van mögötted.

Jöjjön az új, telve színes reménnyel,
Hozza az élet új, boldog dalát,
Menj te megunt, vidd el a bűt, a gondot,
Emléknek sem hagyd itt, lábadnyomát.

Jöjj már te Újév, fiatalon, frissen,
Hozz a magyarnak mindent, mit remél,
Aranyló nedűt Tokajhegyaljáról
S a rónák ringó kalásztengerét.

S még egy, amiért várunk szívrepesve,
Amit fájó szívünk tőled akar,
Békét hozz Újév! Békét s szabadságot!
Ezt kéri tőled minden jó magyar!

Radnóthy Károly csendőr hadnagy

*Forrás: Bajtársi Levél, XXXII. évfolyam 1. szám
1978. Április 30. (Calgary, Alberta Canada)*

Tisztelettel emlékezünk az I. és II.világháború csendőrhőseire

Horváth Imre mosonszentjánosi őrsbeli csendőr 1914. augusztus 28.-án az első lemergi csatában Lemberg mellett elesett.

Garaj András őrsvezető, címz. őrmester, a havasközi őrs parancsnoka, 1914. decemberben felderítő szolgálatban, az oroszokkal harcolva elesett.

Kapus József címzetes őrmester a székásverese gyházi őrs parancsnoka a 3. isonzó- csatában a Doberdón 1915. augusztus 10.-én elesett.

Tóth Károly cserhátsurányi őrsbeli csendőr az oroszokkal Lulice mellett vívott ütközetben 1915. augusztus 26.-án elesett.

Vakán József bercsényi őrsbeli csendőr az oroszokkal Kosmierzyn mellett vívott harcban 1915. augusztus 27.-én elesett.

Balog András hadnagy, a hátszegi szakasz parancsnoka, orosz harctéren szerzett járványos betegségben 1915. szeptember 11.-én Ivangorod-Irenában meghalt.

Bányai Ferenc a fumikai őrsbeli csendőr címz. őrmester a betört románokkal harcolva a Negovanul-mare hegyen 1916. augusztus 29.-én elesett.

Takács József ada-kalehhi különítménybeli csendőr 1916. szeptember 1.-én Ada-kalehen román hadifogságba esett, ahol nyoma veszett, feltehetően megölték.

Boda Sándor fumikai őrsbeli népfelkelő a Negovavanul-maré hegyen 1916. augusztus 29.-én sebesülten román hadifogságba esett, ahol megölték.

Somogyi Sándor ojborlövényi őrsbeli csendőr alőrmeister az orosz harctéren kapott lösebében 1917. augusztus 17.-én Brezevanyban meghalt.

Kóbli Ferenc gyertyánligeti őrsbeli alőr mestert bolseviki rablóbanda Besszarábiában súlyosan megsebesítette, 1918. július 13.-án Tyraspolban meghalt.

Szóke János őrmester a nagysajói őrs parancsnoka a román nemzetőrséggel Szamosujvárott vívott harcban 1918. december 16.-án elesett.

Berezski Dávid feldebrői őrsbeli főtörzsőrmestert egy elfogandó kommunista 1919. augusztus 13.-án Feldebrőn agyonlőtte.

Oláh János őrmester gávai őrsparancsnokot, **Szanyi Károly** és **Gyermán Imre** gávai őrsbeli próbacsendőröket a románok 1919. július 7.-én Nyíregyházán meggyilkolták.

Nagy Lajos
Hízhelyettes

1942 január 7.-én

Takács Ferenc
csendőr

1942 január 4.-én

Szappanos Károly
csendőr

1941 december 17.-én

Gál Gyula
próbacsendőr

1942 január 4.-én

HŐSI HALÁLT HALTAK

a közbiztonsági szolgálat hűséges és vitéz teljesítése közben

Tisztelgünk dicső emlékük előtt!

Forrás: Csendőrségi Lapok 1939-42 válogatás.

Takács István törzsőrmester

A világháború kitörésekor a budapesti csendőrkerület gyömrői őrsén teljesített szolgálatot. Innen a máramarosszigeti szárnyhoz helyezték át és a felső-színevéri őrsre osztották be. Az őrs feladata a magyar határ felügyelése volt. Az őrs állománya mindössze 9 fő volt. Ez a kilenc ember szakadatlanul szolgálatban állott.

Takács István törzsőrmester többször kérte a harcoló csapatokhoz való beosztását, de kérelmét mindig visszautasították, mert csendőrré nemcsak a harctéren, hanem a határokon és az ország belsejében is nagy szükség volt.

De azért mégis a harctérre került Takács törzsőrmester. Igaz, hogy nem így képzelte el, de ha már a sors így rendelte, igyekezett a harcból kivenni részét s mindenütt megállani a helyét.

1914. szeptember 28-án az orosz csapatok a toronyai szoroson keresztül betörték Magyarországra és Ökörmezőig hatoltak előre. A felsőszínevéri kilenc csendőr azonban nem vonult vissza, hanem az orosz áradat közepén, a helyén maradt. Bár a hátrább fekvő őrsök nagyrésze elhagyta helyét és Huszt felé vonult vissza, a felső- színevéri határszéli őrs csendőrei elhatározták, hogy hazájukért az utolsó csepp vérükig küzdeni fognak és helyüket élve elhagyni nem fogják. Takács István törzsőrmester társaival elfoglalta parancsnoka által a szorosban kijelölt helyét s ujját állandóan puskája ravaszán tartva, mereven kémlelte a vidéket. És ha oroszokat vett észre, hagyta őket közel jönni és csak akkor lepte meg őket erős tűzzel, amikor biztos volt abban, hogy érzékeny veszteséget okozhat az ellenségnek. Így tartott ez heteken át, minden segítség nélkül. Sok oroszot fogott el és értékes hadianyagot zsákmányolt.

Amikor megérkeztek a magyar csapatok, jelentette eddigi tevékenységének eredményét s átadta az ellenségtől zsákmányolt hadianyagot. Csak ekkor jutottak meleg ételhez és ekkor térhettek födél alá, meggémberedett tagjaikat melegengetni, mert magyar katonák váltották fel őket. Takács István törzsőrmestert bátor és vitéz magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Forrás: Csendőrségi Lapok, 1934. február 15.

Péter Lőrinc gazdaszati tiszthelyettes

A világháború kitörésekor a kolozsvári csendőrkerület magyarkapusi őrsén teljesített szolgálatot mint őrsparancsnok. Az egész őrs önként jelentkezett harctéri szolgálatra.

1914. október havában vonult be a 2. honvéd népfelkelő gyalogezredhez a montenegrói harctérre és itt maradt 1916. évi október havában bekövetkezett harcképtelenségéig.

Soha nem felejtette el csendőr voltát s minden olyan körülménynek utána nézett, mely valamilyen ókból előtte gyanúsnak tűnt fel. Így szerzett megbecsülést a magyar csendőrnévnek.

Minden beosztásban derekasan megállta helyét és minden alkalmat megragadott, ha arról volt szó, hogy a magyar csendőr hírnevét öregbítse.

De azért vakmerő harcos is volt. 1916. január havában, a Lovcsen megvívása alkalmával, öregebb népfelkelőink kitartásának csökkenését látva, mindent elkövetett ezek harckészségének fokozására. Egyik roham alkalmával, gyilkos golyózáporban, szakaszát 20 lépésnyire megelőzve, ugrott be egyik ellenséges lövészárkba. Ez a hősi példaadás magával ragadta szakaszát, úgy, hogy pillanatok alatt kiverték az ellenséget a fedezékből. Ilyen példaadás mellett sikerült a népfelkelőkkel sok szép fegyvertényt véghezvinni.

Bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Forrás: Csendőrségi Lapok, 1934. október 15.

Vitéz Homoky József tiszthelyettes

1914. július 28-án tábori csendőrszolgálatra rendelték be. Ilyen minőségben teljesítette a nehéz tábori csendőri szolgálatot 1915. augusztus 6-ig. Ekkor saját kérésére a harcoló csapatokhoz osztották be s a 29. honvéd gyalogezred 1. századához került, mint szakaszparancsnok.

Szerette és kereste a veszedelmet. Akkor érezte jól magát, ha az ellenségtől csak pár lépés választotta el s a legszebb élményt számára a roham jelentette. Az állóharcot nem szerette s minden alkalmat sietve felhasznált arra, hogy az ellenségre rohanhasson.

Küzdött a szerb és az orosz harctéren. A szerbeket és az oroszokat személyes ellenségeinek tekintette. Rohamok után mindig hangoztatta, hogy megint kevesebben maradtak ellenfelei.

Katonáinak nemcsak parancsnoka, hanem valósággal apja volt. A legmesszebbmenően gondoskodott róluk. Inkább ő nélkülözött, semhogy embereinek ne jusson valamiből. Szakasa egy család volt s erre a családra féltő gonddal vigyázott. Emberei viszont rajongásig szerették. Csak így érthetők meg azok az emberfeletti hőstettek, melyeket kis létszámú szakaszával véghezvitt.

Büszkesége volt testületünknek, melynek hírnevét oly sok fényes fegyverténnyel öregbítette.

1915. szeptember 5-én a hajnali órákban, Volhyniá-ban az előnyomuló 29. honvéd gyalogezred egy ellenséges támadás következtében majdnem teljesen megsemmisült. Nagy volt veszteségünk halottakban és sebesültekben, de sokat el is fogtak az oroszok. Homoky tiszthelyettesnek óriási erőfeszítéssel sikerült 53 embert — jó részük könnyebben sebesült volt — összeszedni. És ezzel az 53 emberrel rárohant a győző oroszokra, óriási veszteséget okozva, tönkrevverte az oroszokat, hadifogságba esett embereinket kiszabadította, felfegyverezte, beosztotta és velük megszállta a visszafoglalt állást. És bár az oroszok hirtelen odavetett, pihent erőkkel több rohamot zúdítottak Homoky tiszthelyettes hős csapatára, ő szilárdan kitartott helyén mindaddig, amíg a tartalékban volt 6. gyalogezred felvonult.

Rovnónál, a hadosztály éjjeli visszavonulásakor 8 önként vállalkozóval hátvéd volt. Nagyobb kozák erő támadta meg s anélkül, hogy segítséget kért volna, megakadályozta, hogy a kozákok a tervszerű visszavonulást megzavarják. Rohamot roham után vert vissza. Kozák hullák sokasodtak előttük s amikor az életben maradt néhány kozák véres fejjel megfutamodott, 8 emberből kettő hiányzott. Könnyes szemmel temette el két hősi halált halt bajtársát.

Lucknál Homoky tiszthelyettes ezrede éppen tartalékba indult, amikor megtudták, hogy a 6. honvéd gyalogezredet az ellenség rajtaütéssel megsemmisítette. Az ezred azonnal visszafordult s rárontott az ellenségre. Homoky tiszthelyettes a jobbszárnyra került s azt a feladatot kapta, hogy a közeli erdőt kutassa át s az ellenségtől tisztítsa meg. Szakasza 15 emberből állott. Ezzel a 15 emberrel rontott az oroszokra, 2 ágyút, 2 gépfegyvert zsákmányolt és 130 orosz katonát elfogott.

Nem lehetne felsorolni mindazokat az ütközeteket, melyekben Homoky tiszthelyettes részt vett és amelyekben oly derekasan megállta helyét.

Homoky József tiszthelyettest ezekért a vitéz tetteiért a 2. osztályú és két ízben az 1. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki, 1922. évben pedig vitézzé avatták. Kérdemelt kitüntetéseit, haditetteinek látható jeleit, viselje vitéz Homoky tiszthelyettes büszkén, mi is megbecsüljük és büszkék vagyunk az ilyen derék csendőrré!

Forrás: Csendőrségi Lapok, 1934. október 15.

Erdélyből írják bajtársaink...

Román emlékek...

Alig, hogy belépünk a felszabadult Erdély területére a román rádióban és újságokban a román ajkú lakossággal szemben elkövetett magyar brutalitásairól és embertelen bánásmódról hallottunk és olvastunk.

Hogy ennek az ellenkezőjét bizonyítsam, személyes tapasztalataim és megállapításaim alapján elmondom a következőket.

A bevonulásunk után a kolozsvári szárnyhoz szakaszparancsnoki minőségben osztottak be. Majdnem az őrseimmel egyidőben kimentem az őrsök elhelyezését biztosítani és helyi személyi ismereteket szerezni. Kolozs községbe érve, egy csomó ember vett körül, magyarok és románok egyaránt s a 22 év alatti szenvedéseikről panaszkodtak. A sok panasz közül azt jegyeztem meg leginkább, hogy a községben volt román csendőr őrsparancsnok a határban öt-hat hold földet biztosított magának s mert a premilitar (ami levante intézményünkhöz hasonló román intézmény) oktatást is a csendőrség végezte, a biztosított földek munkálását is a levantékkal végeztette vásár- és ünnepnapokon, a foglalkozás helyett. Aki az önkényeskedés ellen szót mert emelni, irgalmatlanul elverték és a pincébe zárták s volt rá eset, hogy 2 nap is ott tartották.

A bevonulásunk előtti napokban a földműves gazdák javában folytatták a cséplést, miközben megjelent a cséplések színhelyén a román csendőr őrsparancsnok és anélkül, hogy a cséplés eredményének mennyiségéről meggyőződött volna, egyszerűen ráparancsolt az elcséplelt gabona tulajdonosára, hogy 2 órán belül 1-2 métermázsát (egyik helyen többet, a másik helyen kevesebbet) szállítson a laktanyába, mert ha neki kell érte menni, a kétszeresét

fogja elvinni. Dehogy merte volna megszegni ezt a parancsot valaki. Mindenki vitte hiány nélkül a megszabott mennyiségű gabonát. Amikor a bevonulásunk előtti napon, szeptember 10-én a községből elköltözött, 22 rogyásig megrakott, 4 bivallyal vont szekérrel vitte át az új határon túlra a jogtalanul, bűnös úton szerzett holmiját. Elvitt kb. 150 métermázsa gabonát, sok gyümölcsöt, burgonyát és mág-nás lakásba is beillő bútorzatát. Az összeharácsolt gabonáért és egyéb holmiért egy bánit sem fizetett.

A község végén van egy sóstó, annak közepéből hatalmas sószikla mered az égfelé. Azt is megpróbálta a nagyhatalmú őrsparancsnok elvinni, de a sótömb ellenállt és az őrsparancsnok csákánya benntörött s a só itt maradt nekünk.

Vajdakamarás volt a következő őrsöm, A 90%-ban magyar református lakosság apraja-nagyja percek alatt körülfogott s még az őrsre sem tudtam bemenni, ki hol ért, kezemet, ruhámat, kalapomat simogatva, könnyes szemekkel panaszolták a 22 évi szenvedéseiket. Itt van gróf Bethlen István volt miniszterelnökünk nagykiterjedésű birtoka, de mind ki van fosztva, nagyobb része a szomszédos Kályán, Béré és Palátka községek román ajkú lakossága között. A vajdakamarásiak határát megcsonkították s a nagykiterjedésű közös legelőjüket Kályán község határához csatolták, s ha a vajdakamarásiak a saját legelőjükön legeltetni akartak, egy-egy marhájuk után a legeltetési idényre 2000 leit kellett fizetniök. A békeidőben jómódban élt lakosság most lerongyolódva, kiéhezve, de lélekben rendíthetetlen magyarsággal tért vissza hozzánk. Azt mondják, nem baj, ha minden anyagi javaiktól is megfosztották őket, csak még egyszer megláthatták a kakastollas csendőröket, mint az igazság jelképét.

A 83 éves Simon Ferenc levett kalappal és könnyes szemmel, néha zokogva, elmondta, hogy a román megszálláskor községi pénztárnok volt. Egy este beállított hozzá az ottani őrsre beosztott 2 román katona és 150 leit kértek tőle. Ő tiltakozott azzal, hogy a kasszában levő pénz nem az övé, abból nem adhat, de a katonák tovább követelték és megveréssel fenyegették, minek következtében kinyitotta a vasszekrényt és kiadta a 150 leit. Közben az egyik katona benézett a szekrénybe és a még ott maradt 15 leit is kivette. Azzal eltávoztak. Másnap jelentést tett az esetről a palatkai jegyzőnél, aminek az lett a következménye, hogy pár nap múlva a két katona az őrsre kísért s ott egy lócára hasra fektetve, somiabottal 25-öt vágta rá és még a hiányzó 165 lei hivatalos pénzt is neki kellett megfizetni.

A csendőrőrs helyben volt Vajdakamaráson. Hivatásos csendőr csak az őrmester őrsparancsnok volt, a többi beosztott katona volt. Egy alkalommal az őrnagy parancsnokuk oly részeg állapotban találta az igen durva és buta őrmestert, hogy a földről fel sem tudott állani. A vajdakamarásiak azt hitték, hogy a részegségen tettenért őrmestert átfogják helyezni, de csalódtak, kutyabaja sem történt és tovább részegeskedve ott maradt. A laktanya előtt van egy kis háromszög alakú térség, a közepén tölgyfatörzsekből három pad. Vasárnapokon ott ülve szokta a lakosság a harangszót várni s onnan mentek a templomba. Ha ilyenkor a nagyhatalmú őrsparancsnok arra ment, az ott ülőknek fel kellett állni s a kalapjukat levéve „Szetreászke“ köszöntéssel kellett üdvözölni. Ha akadt valaki, aki ezt nem tette meg, az őrmester odament hozzá és ököllel úgy orron vágta, hogy orrán-száján bugyogott a vér.

Az őrsparancsnoknak itt is voltak földjei, amit szintén a premilitárokkal munkáltatott meg. A burgonyáját szeptember 8-án, vasárnap, a bevonulásunk előtt 2 nappal ásatta ki a premilitárokkal.

A Vajdakamarás községgel szomszédos Mezőszava községben szolgálata alatt az őrmester bement az ottani zsidó korezmároshoz és annyira leittasodott, hogy önkívületi állapotban a földön fetrengett és pisztolyával lövöldözött. A becsapódások helye még most is ott díszeleg a korcsma falain. Estefelé elkezdett kiabálni, hogy fogassanak be a magyarral és szánkón vigye haza Vajdakamarásra. Hiába mondták neki, hogy nincs hó, lelövással fenyegette a magyar Fodor Dánielt, ha nem fog be a szánkóba. Így kénytelen volt Fodor Dániel április közepén szánkóba fogni és a részeg őrmestert azon hazavinni a 12 km-re levő Vajdakamarásra. Mezőszaván az 574 lakosból csak 75 magyar, mégis a szegényebb sorsban élő Fodort választotta ki az őrmester. Ebből is látszik, hogy milyen üldöztetésnek volt kitéve a magyarság, sőt teljesen ki volt szolgáltatva ennek a törvényt nemi ismerő, garázda társaságnak.

Bonchidára érve, a polgári lakossággal keveset értekezhettem, mert honvédcsoportok vonultak be a községbe s a lakosság örömmámorban úszott. Így csak a szeméttel telt, düledezőfélben levő, siralmasan elhanyagolt állapotban talált őrszlaktanyáról következtettem, hogy itt sem volt másként, mint az előbbi két őrsön.

Bonchidáról Válaszúton át Kolozsborsára mentem. Itt kevés a magyar, kevés a tisztelet is, ami inkább tudatlanság, mert a 22 éves román kultúra alatt nagyon elmaradt a lakosság.

A kolozsborsai őrszlaktanya is a bonchidai laktanyához hasonló állapotban volt. Csendőreim napokig dolgoztak, amíg lakhatóvá tették. A román csendőrök benne laktak.

A laktanya szobáinak takarítását végző Varga Józsefné fiatal székely menyecske tört magyarsággal mondta el, hogy Gyergyóremetére való és azért beszél törve magyarul, mert a községben nem volt szabad másként, csak románul beszélni. Akit a csendőrök rajtaértek, vagy nálunk feljelentettek azért, mert magyarul beszélt, irgalmatlanul elverték és csigákkal, békákkal tele pincébe

zárták. Megtudtam még itt, hogy a községben, de különösen a laktanya környékén állandóan sok baromfilopás történt. Amikor az őrre mentek panaszra, a csendőrök rájuk förmedtek. Azt mondták: „Nem azért vagyunk mi, hogy a maga tyúkólját őrizzük“ és azzal elkergették a panaszost.

Hogy a tűrhetetlen állapotnak valamiképpen gátat véssenek, a lakosság fölvaltva őrködött éjjelenként. Egyszer megfogták a tyuktolvajt, aki nem volt más, mint a csendőrőrsre beosztott két katona. Ezek a katonák a legénységi konyhát, a nős őrparancsnokot és a helyben állomásozó járásparancsnokot is bőven ellátták lopott baromfival. Az egyik román asszony, akinek a tyúkját ellopták, elment az őrre panaszt tenni és amikor a konyhába benézett, a legnagyobb meglepetésére az asztalon levágva látta meg az ellopott tyúkját. Meg merté mondani, hogy a tyúk az övé volt, de vesztére, mert durva káromlás mellett megrugdosták és kikergették a laktanyából. Panaszra pedig nem volt hová menni, mert mindenütt hasonló sors várt volna rá.

A járási csendőrparancsnok szintén Kolozsorsán állomásozott. Állandóan 50-70 darab hízó sertése volt. Az összes közbiztonsági ténykedése abból állott, hogy a sertéshizlaláshoz szükséges terményeket előteremtse. Valóságos zsarolója volt a vidéknek. Az élhordott termények árával még ma is tartozik, majd a nagyharang megfizeti.

Csomafája községben egy nyugállományú magyar tanító elmondta, hogy kb. 5-6 évvel ezelőtt az egyik román gazdának elveszett egy birkája. Elment a borsai őrre panaszt tenni, a tettet meg is nevezte. Másnap az őrmester őrparancsnok elment Csomafájára s a tettet megállapította, ami nem volt nehéz, hiszen a sértett megnevezte. A tettessel úgy állapotodott meg, amint az később kiderült, hogy a lopott birkának a felét neki adja és nem jelenti fel. Így is történt, sőt az őrmester a birkának a bőrét is elvitte.

A 22 év alatt laktanyabért nem fizettek sehol sem.

A gépkocsizó közönségnek valóságos rémei voltak a csendőrök, mert az igazolványaikat addig vizsgálgatták, amíg nem fizettek. Az egyik autóbuszvállalat tulajdonosa elmondta, hogy ha akadálytalanul akarta az utat folytatni, mikor csendőrt látott, a kezében tartott 20 leit minden szó nélkül átadta. Így tovább mehetett, ha volt igazolványa, ha nem. Tetőfokát érte el ez az eljárás Kajántán, ahol a csendőrök sorompót állítottak fel a falu végén. Az a gépkocsivezető, aki előrenyújtotta a 20 leit, minden igazoltatás nélkül tovább mehetett.

Folytathatnám még tovább, mert rengeteg hasonló eset jutott tudomásomra, de a leírtakból is megállapítható, hogy milyen alapokon nyugodott Nagyrománia.

Érdeemes román emberek mondták, hogy Nagyrománia órái már meg voltak számlálva, mert ilyen rabló szervek garázdálkodtak.

Nagyon sok román embertől hallottam már, hogy: „Hála Isten, csak hogy magyar csendőrt látunk, a kakastoll igazságot és megbecsülést jelent mindenki számára“.

Büszkeséggel állapítom meg, hogy amióta ismét a magyar csendőr végzi a közbiztonsági szolgálatot a felszabadult Erdély területén, nyugalom és békesség honol itt.

Román üldözésről nincs itt szó sem, hiába kürtöli ezt világgá bárki is, ellenben 22 borzasztó éven át annál többet szenvedtek ezen a földön magyar testvéreink. A bizonyítékok itt vannak mindenki számára.

Csuti Mihály alhadnagy

(Kolozsvár)

Forrás: Csendőrségi Lapok, 1940. december 1.

Az egyetemi rohamzászlóalj kitörése

Itt ülök otthonomban, kint esik a hó és a B.L.-et olvasom. Nem régen jöttem haza Clevelandból, a magyar világtalálkozóról, hol egy előadást tartottam kutatásomról, a ráknak nagy frekvenciás úton történő felderítéséről és kezelési lehetőségeiről. Ott találkoztam v. Ághy-Asbóth Zoltán cső. ezds., „Öreg Bajtárs”-sal és sok más régi kedves csendőr és katona barátaimmal. Amint üzenetét olvastam és elnéztem arcképét, megint együtt voltam Vele és csendes, nemes gondolkodásával.

Amint a szálló hópelyheket néztem, gondolataim visszaszálltak 1944-be mikor mint az egyetemi rohamzászlóalj 2. századának katonája riadót kaptunk, hogy az orosz betört az Újszentjános kórházig, s egységünk harcban áll. Édesanyámtól elbúcsúzva a berobbantott Margit-híd felett épült pontonhídon át rohantam a rózsadombi Baar-Madass-ban lévő század harcálláspontunk felé. Útközben jelentkeztem a Ganz gyár mögötti zlj. harcállásponton, néhány Vecsey kézigránátot magámhoz vettem. A helyzet tisztázatlan volt, mert senkise tudta, hogy meddig tört be az orosz. Útközben egy mkp. hírvivő felvett és felvitt egészen közel a vonalhoz, hol bajtársaimat megtaláltam. Jelentkeztem Szamody Oláf hdgy. szdpk-omnál, kik már nagyon vártak, mert nem volt rádió összeköttetésük. Az R-3-at rögtön üzembehelyeztem és megindult a forgalmazás. Szerencsére az orosz támadása elakadt és a vonal megszilárdult. Megható volt, hogy a környék lakossága hogy hozta ki az ételt, meleg italt, teát a lyukakban és hevenyészett védőállásokban küzdő bs-ainknak.

A budai harcok során átkerültünk a Vérhalom térre, majd a Pálvölgyi Barlang és a Remete-hegy térségébe. Századunk itt harcolta végig a dicső budai harcokat, melyek során Sipeki Balázs szds. zlj. pk-unk is súlyosan megsebesült. Helyére Nagy Zsombor cső. szds. lépett, aki kitűnő katona ember volt, katonái rajongtak érte. Mikor az orosz már a Széll Kálmán téren volt, parancsra kiürítettük messze előretolt állásainkat, mert a Margit-körúti vonal védelmére lettünk rendelve. Megsebesült szd.pk-unk helyét

Babinszky László hdgy. vette át, mikor is megfogyatkozva épületharcra lettünk beállítva. Az oroszoknak ugyanis sikerült behatolniuk a Posta palotával szemben lévő iskolába és néhány házba is. Századunk kapta a parancsot az épületek visszafoglalására. Hajnali sötétben fejlődünk föl támadásra és az épület egyik ablak nélküli falának a berobbantásával megleptük az oroszokat és a házat 10 perc alatt visszafoglaltuk veszteség nélkül. Az iskola épület elfoglalására indított támadás azonban nem tudott tért nyerni, mikor a Várból parancs érkezett, mely a Zárda utcai Margit-körút védelmére rendelt bennünket. A zárda már orosz kézen volt. A támadást, noha hatalmas tűzerő állott rendelkezésünkre, nem tudtuk végrehajtani, mert a Duna áradt, a pincékben feltört a víz és a lakosságnak el kellett hagynia az óvóhelyeket.

Ekkor jött parancs a kitörésre. Egy járőrünk hiányával, mely felőrlődött a földérintésben, átvezényeltek a Széna-térre. Talán egy szakasznyi erő maradt meg zlj-unkból, mindenki le volt gyengülve, de a szellem kitűnő volt. A Széna-téren borzalmas tűzérési és akna-tűzet kaptunk és további veszteségeink voltak. A Széna-téri kórház barátdoktorai jártak a sebesültek között halált megvető bátorsággal és kötöztek, adták fel az utolsó-kenetet. Sokan maguk is személyes kísérőivé váltak megdicsőült bs-ainknak. A kitörés elakadt.

Ekkor maradék rohamzlj-unk lendült támadásra. A Széna-tér jegén átkorcsolyázva a házak mellett védelmet találtunk és a Törökbástya vendéglőben elhelyezett orosz aknászokat megközelítve megsemmisítettük. A pillanatokig tartó zavarban más egységeknek is sikerült átjutni és a kitörés az Újszentjános kórház felé tért nyert. Elfoglaltuk az Olasz fasort, a kórháznál azonban beásott T-34-esek vártak gyalogsági erővel. Nehéz fegyverünk nem volt. Újrarendezés után a Fogaskerekű mentén indultunk el, melynek másik oldalán lévő parkban egy német Tigris páncélost találtunk, melynek gyalogságát kilőtték és egyedül maradt, de menni tudott tovább. Elküldtük az Újszentjános kórház felé, hol meglepetésszerű oldal támadással sikerült neki az ott beásott tankokat megsemmisíteni, úgy hogy kitörésünk haladhatott előre. Elértük a

Svábhegyet, a villákban megsemmisítettük az orosz főpság. autóit és ellátását és elláttuk magunkat fegyverekkel, lőszerrel és élelemmel. Ekkor már hajnalodott. A kilátónak vettük az irányt és mély hóban törtünk előre sok hozzánkcsatlakozott asszonnyal, gyerekekkel. Sok sebesült volt közülük. Néhány kisebb támadástól eltekintve, melyeket könnyen visszavertünk elértük a kilátót. A kilátó előtt megsebesültem. Egy mély hóval borított völgyön haladtunk át, mikor orosz géppuskatüzet kaptunk. Egy fiatal német katona elesett mellettem, s lehajoltam, hogy felsegítsem, mikor a következő lövedék a bal lábamon ment keresztül és a szegény német fiú fejében kötött ki. Azonnal vége lett. A kilátót elérve pihenőt tartottunk. Ekkor már kb. egy ezred erő gyűlt össze mindenféle egységekből. Zlj-unkból talán két raj maradt meg. Nagy Zsombor ott volt, mindig buzdított bennünket, a szellem kitűnő volt, de halálosan ki voltunk merülve. A zsákmányolt ételektől megerősödve, az esti sötétséget kihasználva, géppisztolyainkat megmarkolva a megfagyott hó tetején 30 km-es sebességgel korcsolyáztunk neki az orosz állásoknak. Jóformán nem is volt idejük felocsúdni a meglepetésből, már át is törtünk. Veszteségünk kevés volt, de ekkor nehéz tüzéségi tűz zúdult ránk, mely már súlyos veszteséggel járt. A légnyomás mint egy pelyhet kapott föl és bevágott a mély hóba. Teljesen eszméletnél voltam, de nem tudtam mozogni. Két bs-am talált rám, beszéltek hozzám, de nem tudtam életjelt adni magamról. Azt hitték, hogy meghaltam. Talán egy óra telhetett el, mikor már a tüzéségi tüzet csak messziről hallottam . . . bajtársaim tért nyertek, talán már Budakeszi körül lehettek, mellettem súlyos sebesültek és haldoklók. Nagyon nehezen lábra álltam, egy fadarab segítségével próbáltam menni. Lábam nagyon fájt, kötözve még nem voltam, s csak a hidegnek köszönhettem, hogy a vérzés valahogy elállt. Próbáltam segíteni a sebesülteken, mikor orosz hernyótalpas csapatszállító tehergk-k jöttek. Egy mélyedésbe ugrottam, egy fa mögé, mely megvédett a géppisztoly sorozatoktól. Lőszerem már

nem volt. Teljesen fegyvertelenül megpróbáltam átkerülni a magyar oldalra, melynek vonalát szabad szemmel is láttam. Nagy Zsombor és néhány bs-am már arra harcoltak, ahol Kövendy Károly cső. szds. várta a kitörőket, zlj-unkat, kikből csak hírmondó maradt. Nagy Zsombor a magyar vonalak előtt néhány száz méterre halt hősi halált.

Sebesülten kerültem orosz fogságba, melynek leírása nem mondana újat. Többszörösen megszöktem magyar területen, míg végül is sikerült hazajutnom. Tehetetlenül, betegen néztem népem megkínzását, dicső honvédtisztjeink és csendőreink meghurcolását. Kijártam később a régi csatátérre és gondolatban százszor éltem át kitérésünk minden egyes pillanatát dicső bajtársaimmal. Úgy éreztem, hogy a Teremtő csak azért óvott meg a haláltól, mert feladatam van. Ez most itt Kanadában az, hogy próbáljak valamit tenni otthoni rabnépünk érdekében.

A hópelyhek csendesen szállanak odakint... A föld fehér. Az otthoni és a többi szétszórt jeltelen sírokban örök álmukat alvó dicső honvédeinkhez, csendőreinkhez egyre többen csatlakoznak idekint a szabad világban is. Számunk egyre fogy. A kemény harcokban elesettek sírjait fehér hótakaró fedi be. Fejfájukon ez a felírás: Híven, Becsülettel, Vitézül!

Az Újlesztendő alkalmával mint öreg honvéd bajtársatok szeretettel üdvözöllek Benneteket és kedves Családjaitokat is. Tartsátok meg továbbra is azt a kitűnő szellemet, mely immár 32 éve számkivetettségünkben is összetart. Csataát veszthettünk, de a harcot csak akkor fogjuk elveszíteni, ha feladjuk a reményt és jogunkat az ősi jussra, egy szabad erős Magyarországra! Az Úristen legyen velünk.

Noel Péter

Forrás: Bajtársi Levél, XXX. évfolyam 1. szám

Calgary, Alberta, Kanada

Tokay László m. kir. páncéloshadnagy emlékére

Akik szerették és tisztelték - nagyon sokan vagyunk ilyenek - megrendültén fogadtuk ez év október közepén a halálhírét. Erkölcsiségében, helytállásban páratlanul gazdag életútját szülei környezetében alapozhatta meg. A korai gyermekéveit ugyanis csendőrlaktanyákban töltötte, mert csendőrtiszthelyettes édesapja húsz évig őrsparancsnok volt a m. kir. III. és IV. Csendőrkerület különböző településein. Szolgálati érdekekből az őrsparancsnokok családjukkal együtt, az őrsön laktak. Szerető szülei mindent megtettek azért, hogy fiaikból (ketten voltak fiú testvérek) - mint egyik visszaemlékezésében írta: „tisztességes, rendes magyar emberek” legyenek.

Egyik visszaemlékezésében így folytatta: ” Sokan a csendőrök közül élő példaképeim lettek, és szerencsésnek tartom még most is, hogy velük a sors összehozott. Hisz tőlük tanultam meg, az otthonomon és az iskolákon kívül, hogy valóban mi a rend, fegyelem, kitartás, kötelesség és parancsteljesítés, nemzethűség és mi az, hogy „testületi szellem”. Áldja meg a Jóisten a volt magyar csendőröket!”

Érettségi után a katonai pályát választotta, ezért felvételt nyert a Ludovika Akadémiára, ahol 1944. augusztus 20.-án páncélos hadnagy rendfokozatban honvédtisztté avatták. Alakulatával részt vett a magyarországi harcokban, majd a veszített háború után Németországban amerikai fogságba esett.

Később, évekig a németországi megszálló USA haderejében katonaként, mivel 6 nyelven beszélt, főleg tolmácsként szolgált. Miután amerikai állampolgárságot szerzett, az USA-ban telepedett le és a nemzetközi export szakmában helyezkedett el, ahol egyre nagyobb sikereket ért el, a clevelandi Parker-Hannifin Corp. cég alkalmazottjaként. Ez a cég az egész világot átfogó kereskedelmi hálózattal rendelkezett. Ezen belül az autó osztály (Automotive Groop) Tokai László hatáskörébe tartozott világszerte.

Tokay László tevékenysége tetőpontján hozzá tartozott 60 ügynökség és eladási központ az öt világrész jelentősebb városaiban. Szintén ő volt a főnöke annak a 12 regionális menedzsernek, akik a hálózat adminisztrációját intézték különböző világrészekben.

A cégnél töltött 40 éve alatt járt a világ minden táján, lakott a világ nagyvárosaiban. Több mint három millió mérföldet, azaz közel 5 millió kilométert utazott repülővel. Az emigrációban élt honfitársaink a „legtöbbet utazó magyar világjáróként” tartották számon vándorlásai alapján.

**Tokay László átveszi gyémánt díszoklevelét
a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen**

Ennek ellenére, élettevékenysége során soha nem szűnt meg benne a magyar haza iránti tisztelet és szeretet, nemzeti ügyeink támogatása. Különböző magyar szervezetekben felelős tisztségeket vállalt. Évtizedekig a Magyar Harcosok Bajtársi Közössége (MHBK) USA Főcsoportvezetője volt. A chichago-i MHBK főcsoport a 90.-ik születésnapján - 2013. augusztus 24.-én - tiszteletére nagy ünnepséget szervezett. Előtte Budapesten a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen elismerésként gyémánt díszoklevelet vehetett át. Mellesleg 1956 után több mint 30 évig a magyar hatóságok megtagadták tőle a beutazási engedélyt, nem láthatta viszont rokonait, volt bajtársait és szeretett keszthelyi családi házukat sem.

Isten akatából, igen erős csendőrségi kötődése kapcsán ismerhettem meg személyesen a rendszerváltás előtt, az Egyesült Államokban. Később is többször találkoztunk. Azok között a csendőrök és családtagok között volt, akik a Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület megalakulása után alapító tagként kérték felvételüket Egyesületünkbe. Nem csupán az Egyesület csendőrségi jellegének erősítése miatt. Hanem Tokay Lászlóval együtt a volt csendőrök érezték és tudták, hogy a hosszú üldöztetések után olyan Testületi szellemet ápoló szervezett alakult Magyarországon, amiről korábban álmodni sem mertek az emigrációban, sem Magyarországon a csendőrök.

Az elmúlt évtizedek alatt őszinte barátjának és bajtársának fogadott a szívébe. Ennek különböző formákban számos tanújelét is adta. Maga által átélt csendőrségtörténeti témákban tanulmányokat írt és küldött a Magyar Csendőr számára. Így közöltük a 2008. évi I-IV.-ik számokban folytatólagosan az Emlékezés a m. kir. Csendőrségre és Egy magyar csendőr rendet csinál című tanulmányait. Az utóbbit másik évfolyamban.

Ezeket a publikációra szánt írásokat hiteles adatokkal, bizonyított tényekkel egészítette ki. A közölt számos személyes emléket idő és helyhiány miatt sajnos eddig nem tudtuk közreadni, például a levelezéseit, hosszú beszélgetéseink feljegyzéseit, verseit. Haláláig rendkívül nagyra becsülte Egyesületünk munkásságát a m. kir. Csendőrség ügyében elért sikereinket. Minden alkalommal- mint mondta- külön örömmünnepe számára a budapesti Csendőrnapi, vagy a Szent István Napi díszalegységünk részvételének és minden csendőrség ügyében tett lépésünk híre.

Ezekkel a gondolatokkal és személyes emlékeimmel együtt a Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület egész tagsága nevében, megköszönve egész életed hazafias munkásságát, búcsúzunk Tőled drága Tokay László. Bajtársi Emléked szívünkben kegyelettel megőrizzük! Nyugodjál békében, a Hadak Útján találkozunk!

Híven, Becsülettel, vitézül!

vitéz Ságvári Pál

Tiszteletpéldény Ságvári Pál alezredes
usnak - csendőr büntetésünk
Toronyra!

Egy magyar csendőr rendet csinál

Az alanti történet 1936. júliusában játszódott le, amikor az egész világ, így Magyarország is, lázasan készült a Berlieni Olimpiára. Akkor még a magyar sportoló-gárda a világ legjobbjai közé tartozott, és nem egy sportágban, a magyar olimpiai válogatott világklasszis volt. Ez be is bizonyosodott később, amikor Berlinben országunk a harmadik helyezést érte el Németország és az U.S.A. után. Nagy dicsőség volt ez akkor országunk számára.

A történet, melyet elmondani akarok, Torony községben, Vas megyében, játszódott le, az ottani csendőrörs körletében, amely akkor a Szombathely-i III. kerületéhez tartozott. Ugyanott volt az őrs osztály- és szárnyparancsnoksága is. Torony község maga kb. 8 km-re van Szombathelytől nyugatra az osztrák határ felé, ahol Bucsú községnél volt az országhatár és az átlépőhely Burgenlandba, amely Trianon előtt még Magyarországhoz tartozott. Ebből a földrajzi helyzetből adódott, hogy a toronyi őrs körlete az országhatár mellett húzódott. Ennek következtében az őrs feladata magában foglalta a csempészekkel, tiltott határ-átlépőkkel és a különböző szökevényekkel való foglalkozást is. Maga az őrs körlete 11 községet foglalt magában, amelyből hat az osztrák határ mentén végig, túlnyomóan horvát nyelvű lakosokból tevődött össze, de volt bennük "vend" nyelvű kisebbség is. A többi öt község túlnyomóan magyar lakosságú, az Ausztriába vezető országút mellett feküdt 3-4 km-nyi távolságokban egymástól. A horvát nyelvű községek általában 12-15 km-nyi távolságra voltak a toronyi őrstől. Külön megemlítendő egy község a 11-ből: Ondód, melynek több sajátos jellege volt és van talán ma is, és amely az alanti történetnek a

színhelye volt 1936. nyarán. Ondód ugyanis egy "muzsikus cigány" település volt, hol körülbelül 50-60 muzsikus cigány-család lakott, amely az akkori adatok szerint több mint 200 hivatásos "zenészt" szolgáltatott az akkori magyar társadalomnak, ezek között országszerte híres cigányprímásokat és más igazi zeneművészeket a különböző hangszereken.

Ezeket az adatokat onnan tudom, hogy magam is közéjük kerültem, mint az egyik híres cimbalmosnak, Szopli Lajosnak, a tanítványa három éven át. Itt meg kell említenem, hogy az ondódi cigány muzsikusok nem szerették, sőt nem is engedték, magukkal szemben a "cigány" megjelölést használni, annak ellenére, hogy a zene amit játszottak és kultiváltak "cigányzene" néven volt ismert az akkori magyar társadalomban. Ők szigorúan csak "zenésznek" nevezték magukat. Az igazság kedvéért meg kell jegyezni, hogy az ondódi zenészeknek igazán kevés, vagy talán semmi, közülük nem volt a kolompár, teknővájó, stb. cigányokhoz, akik akkoriban megtalálhatók voltak majdnem minden faluvégén. Az ondódi zenészek Szombathelyen és a Dunántúl többi városaiban a legjobb szállodákban, előkelő éttermekben és éjjeli mulatóhelyeken muzsikáltak, jól voltak öltözve, gyakran szmokingban is, és jó modoruk volt. Ez vonatkozott a nőnemű zenészekre is, és a nőnemű énekesekre, mert ezekből is volt elég. Ezek általában egy-egy ismert cigányzenekarral együtt léptek fel, elegáns estélyi ruhában, és a primással együtt reklámozták magukat és vonzották a közönséget. Itt talán megemlítek néhány nevet, akik körül ez a történet forog és akikkel az a bonyadalom kezdődött, amely később csendőri beavatkozást tett szükségessé. Ondódban a leghíresebb primás egy Kótya Sándor nevű fiatal zenész volt, saját nagy, legalább 8 fős cigányzenekarával, aki Szombathelyen a Kovács-szállodában játszott. A baj ott volt, hogy a Kovács-szálloda nem az első, hanem csak a második legelőkelőbb hely volt Szombathelyen. Az első és legelőkelőbb rangsorolás a Sabaria szállót illette meg, a híres éjjeli mulatójával együtt, ahol viszont nem egy ondódi zenész, hanem egy Rigó Feri nevű nagygyengcsi zenész volt a primás, aki a muzsikus-

cigány társadalomból származott, és ráadásul igen csinos férfi volt. A bajt fokozta, hogy a Rigó Feri bandájának az állandó énekese, akit akkortáiban "dizóz"-nek neveztek, egy ugyancsak igen csinos Balog Butti nevű cigánylány volt, szintén Ondódból, kinek Kótya Sándor hevesen udvarolt. Ez a hölgy a Butti nevet valószínűleg az angol "Betty" névről kapta tehát magyar keresztnéve Erzsébet lehetett. Balog Butti a környéken általában nemcsak ismert volt, mint énekesnő, de híres is szépségéről. A toronyi csendőröktől is többször hallottam róla beszélni, sőt a mende-monda szerint az egyik, Vas Sándor nevű Nyíregyház-i származású próbacsendőrnek viszonya is volt Buttival. Könnyen elképzelhető, hogy a szép szál, jól fésült, bajuszos, csinos próbacsendőr Buttinak is tetszett a többi udvarlói mellett. Itt még megemlítem a toronyi csendőrörs összetételét is, amely édesapámat, az őrsparancsnokot, és mellette egy nyolc-főnyi csendőrlegénységet foglalt magában: két törzsőrmester, három őrmester, két csendőr, egy próbacsendőr.

Az őrs székhelyéül egy régi, tágas, valamikori erdészház szolgált, amely magában foglalta, egy tető alatt, az őrsparancsnoki lakást is. Természetesen az őrsfőzőnő az őrsön lakott. A laktanyához tartozott még egy nagy gyümölcsös és konyhakert, melyet az őrs és az őrsparancsnok családja közösen használt. Az őrs nagyjából a falu közepén volt egy kis tér mellett, amely körül még a templom, az iskola, posta és a jegyző-hivatal helyezkedtek el. A vasútálmás is a közelben volt az Ausztriába menő vasútvonal mellett, csakúgy mint az országút. A falunak a legszebb épülete egy kastély volt, melyet valaha a vidék földesura építtetett. Az uradalomhoz tartozott több ezer holdnyi birtok, mely termőföldekből és erdőkből állott. A földeket a különböző majorok cselédsége művelte, akkor még ökrökkel és lovakkal. Az erdők pedig kiváló és népszerű vadászterületek voltak a toronyi csendőrök nagy bánatára. Ugyanis a közeli szombathelyen lévő különböző parancsnokságok csendőrtisztjei előszeretettel látogatták a toronyi őrsöt szemlék céljából, amelyekhez mindig hozzá lehetett adni 1-2 napot vadászatra. A szóbanforgó időben ennek a nagybirtoknak a

tulajdonossá egy Pick Vilmos nevű személy volt, valószínű osztrák származású, mert a nép csak Pick Vili néven emlegette. Mivel grófi, vagy bárói címe nem volt, a nép azt is mondta róla, hogy ő nem egy igazi, kék-vérű arisztokrata, hanem egy magyar zsidó vállalkozó. Akárki is volt Vili, a csendőrséggel a legjobb kapcsolatott tartotta fenn. Nemcsak a tiszteket hívta meg vadászatra, hanem a helyi őrssel is jó viszonyban volt, legalább is ezt hallottam apámtól és a csendőröktől. Úgy emlékszem, hogy a téli tüzelésre való "ölfát" az őrs, meg a mi családunk is az ő erdejéből vették. Nem lenne teljes a Pick Viliről való megemlékezés, ha nem említenénk meg romantikus hajlamainak maradandó emlékeit. Ezek voltak az általa épített három vadászház: Imádlak - Várlak - Csókollak elnevezésekkel. Ezeket Pick Vili a hagyomány szerint egy hajdani nagy szerelmének emlékére építtetett. A toronyi csendőrök mind a három vadászlakot rendszeresen járőrözték.

Még őrsparancsnok apámról, Tókai Mihályról, továbbá családunkról szólok néhány szót. Amikor ő Torony-ba került 1934-ben, 26 év aktív csendőr-szolgalat volt mögötte, ebből 16 év mint őrsparancsnok öt különböző őrsön, Somogy, és Zala megyékben a IV. Kerületnél. A toronyi őrsöt a III. Kerületben valószínű azért kapta meg, mert folyékonyan beszélt horvátul, ugyanis Bolhó-község, szülőfaluja, a Dráva folyó mentén, vegyes magyar-horvát település volt. A horvát nyelvre apám gyerekkoromban engem is tanított. A nyelvet még ma is jól beszélem. Családunk négy főből állott. A szülők mellett két gyerek volt. József bátyám és jómagam. Együtt jártunk a szombathelyi Faludi Ferenc realgimnáziumba, mint vonaton bejárók Toronyból.

Most már a sok fajta ismeret birtokában a toronyi őrsről, érkezünk elmondandó történetem kezdetéhez 1936. július közepén, egy meleg nyári vasárnapon. Akkor már az őrshöz tartozó falukban az aratás javában folyt. Családunk a bőséges vasárnapi ebédet az őrs udvarán lévő lugasban fogyasztotta el. Ez a lugas vasárnaponként hagyományosan az őrsparancsnok számára volt fenntartva. A többi napokon, nyáron az őrs legénysege is gyakran a lugasban ebédelt.

Ezen a bizonyos vasárnapon a csendőrlegénység számára nem volt semmiféle ebéd, mert mind szolgálatban voltak valamerre, azaz távol az őrstől. Így az őrsfőzõnõnek is szabadnapja volt, és elment valahova. Ugyancsak édesanyám ebéd után elment egy családhoz látogatóba, bátyám pedig elment futbalozni. Így édesapámmal ketten maradtunk; a laktanya üres volt, mi a lugasban ültünk és újságot olvastunk. Az újságok már akkor bőven írtak a küszöbön lévõ Berliini Olimpiászról. Úgy kora délután egy fiatal legény jelent meg a laktanya udvarán, kerékpárját maga mellett tolvá. Könnyen bejöhett, mert a laktanya kiskapuja éjjel-nappal nyitva volt a sok hivatalos és nem hivatalos látogató számára. A bejövõ személy egy ondódi cigány legény volt, látásból én is ismertem és valószínû apám is, mert a legény az ondódi cigány-bírónak, Szopli Lajos-nak, az unokája volt. Pikari volt a beceneve. Ő oda jött a lugashoz, apámat röviden üdvözölte, tiszthelyettes úrnak szólította, és röviden jelentette, hogy a Szopli Lajos bácsitól üzenetett hozott, és pedig azt, hogy Ondódon a zenészek között véres verekedés tört ki, már sérültek is vannak, és hogy apám azonnal küldjön egy csendõr-járõrt. Apámat kissé meglepte ez a hír, annál is inkább, mert egy csendõr sem volt otthon, kit járõrbe küldhetett volna. De természetesen, valahogy intézkedni kellett, amely nagyjából a következõ képpen hangzott: "Fiam, eredj haza, mond meg Lajos bácsinak, hogy most nem küldhetek járõrt, de mint ondódi bírõ, õ próbáljon rendet csinálni. Egyben hirdesse ki, hogy a toronyi õrsnek már jelentést tett és a tiszthelyettes úr azt üzeni, hogy ha a rendzavarás folytatódik, akkor kiküldi a csendõröket, kik a rendzavarokat letartóztatják és megbilincselve hozzák majd be a laktanyába." Ez amolyan "sablonos" üzenet volt fenyegetéssel egybe kötve, amely sokszor hatásos volt a csendõrök közbelépése nélkül. Mindnyájan hallottunk talán már arról, hogy kocsmai

verekedések alkalmával néha a kocsmáros csak elordította magát a tömegben, hogy "Itt vannak a csendőrök - itt vannak a csendőrök", mire a verekedők szétszaladtak, nehogy csendőrkézre kerüljenek. A jelen esetben ugyan más volt a helyzet, mert csendőrök nem voltak kéznél.

Miután Pikari elment, apámmal tovább üldögéltünk a lugasban és tovább élveztük a szép vasárnapi délutánt. Azaz csak szerettük volna! Ugyanis nem telt bele egy óra, Pikari ismét megjelent a kerékpárjával és egy új üzenettel. Jelentette, hogy a Lajos bácsi, a cigány-bíró, sürgősen kéri a tiszthelyettes urat, hogy azonnal küldjön csendőröket, mert ő nem tud rendet csinálni, és ha a csendőrök nem jönnek, nagy baj lesz. Továbbá, hogy a Lajos bácsi már üzent Dr. Kövér János körorvos úrnak, ki egy közeli szomszéd faluban lakott, de ő nem hajlandó addig jönni, míg a csendőrök is ott nem lesznek. Így kezdett bonyolódni a vasárnapi nyugalom. Apám pedig azt mondta Pikarinak, hogy menjen vissza Ondódra és jelentse Lajos bácsinak, hogy a csendőrök mindjárt ott lesznek, és erről a körorvost is értesítsék, hogy most már ő is jöhet. Nekem pedig apám azt mondta: "Fiam én szolgálatilag átmegyek Ondódra, te is jöhetsz velem, legalább meglátogathatod a Zoli barátodat" - ki az iskolaigazgató fia volt és nekem gimnáziumi osztálytársam.

Körülbelül tíz perc múlva apám megjelent teljes szolgálati "dísz"-ben mint csendőrpárőr, azaz: kakastollas kalap, töltény-táska, járőr táska, Mannlicher-karabély, szurony, és járőrvezetői jelvény. A szabvány könnyű, nyári egyenruha volt rajta. Ketten megindultunk Ondód felé! Egy kerülő utat használva, nehogy feltűnést keltsünk, fél óra múlva megérkeztünk Ondódra a cigánynegyed főutcájához. Az utcán már látható volt a sok népség, csapatok, mozgolódás, veszekedés és sérült emberek az útmenti két árokpartján ülve, némelyik vérző fejjel. A környező házak kerítéséről leszedett

lécdarabok is láthatók voltak. Valószínű a verekedők ezzel ütlegették egymást. Apám, a szuronyos karabélyai a vállán, határozott lépésekkel megindult a falu közepe felé. A tömeg felszólítás nélkül utat nyitott számára és többfelől kiabálták: “megjött a tiszthelyettes úr”.

Apám a falu közepe táján az úttesten megállt, feltartotta balkezét és dörgő hangon kiáltotta: “Csendet kérek! Csendet kérek! Figyelem! Mindenki azonnal menjen le az úttestről, az árkokon túlra, és maradjon a gyalogjárókon. Az úttesten senkit nem akarok látni. A bíró úr azonnal jöjjön hozzám!” Én magam kissé távolabbról figyeltem az eseményeket. Csodák csodája: az úttest tíz percen belül kiürült, mindenki már a gyalogjárókon volt.

És ott állt apám az úttesten egyedül, jobbkezeivel a puskaszíját tartva, balkeze a szurony-hüvely mellett lógva, csak a tollas kalap és a szurony néztek az ég felé. Ebben a pillanatban apám ott a tömeg közepén, egyedül állva, volt a törvény és rend megtestesítője. Mindenki tudta, hogy most a csendőr parancsol és ura a helyzetnek, aki, ha szükség lenne rá, nem habozna a Manlicher-karabélyt, vagy a rajta lévő szuronyt használni, hogy a törvénynek érvényt szerezzen. De azt is tudták az emberek, hogy az a csendőr a Tókai tiszthelyettes úr, a toronyi őrsparancsnok, akit ők személyesen ismernek, aki ismeri és szereti a falu népét, és aki gyakran jár az ondódi muzsikuskok között is a csendőreivel együtt, hogy vigyázzanak a rendre. Íme a mai nap is bizonyíték erre: hiszen nagyfokú rendzavarás van a faluban.

E közben apám mellé szegődött Szopli Lajos bácsi, a cigány-bíró, és röviden beszélgettek. Majd apám ismét harsány hangon szólt a tömeghez: “Figyelem - figyelem! A faluban történt rendzavarás és verekedés ügyében az eljárást megindítom. Mindazok, kik a verekedést látták és tanúskodni tudnak, egyenként jöjjenek hozzám adatfelvételre, a bíró úr majd intézi a sorrendet.” Ezzel a balkezével a zsebéből egy noteszt és ceruzát vett elő. A jobbkezeivel elengedte a puskaszíját és így két kézzel írni készült. A puska szabadon lógott a vállán, a válldugó nem engedte lecsúszni. Apámnak eszébe sem

jutott, hogy a puskát levegye a válláról, vagy valami támodó mozdulatot tegyen. Látszott rajta, hogy egyáltalán nem fél a körülötte lévő körülbelül 150 főnyi tömegtől. De a tömeg sem látott benne ellenséget, hisz apám akkor már a harmadik évét szolgált Toronyban, mint őrsparancsnok, mindenki jól ismerte és az emberek valahogy maguk közül valónak tekintették a "tiszthelyettes urat".

A tanúk adatainak felvétele és gyors kihallgatása talán fél óráig tartott. Utána ismét apám beszélt a helyzet által megkívánt dörgő hangon és nagyjából ezeket mondta:

"A tanúk részéről elhangzott vallamások alapján megállapítottam, hogy a faluban lezajlott verekedést a helybeli Kótya Sándor prímás és barátai kezdték, akik megtámadták és bántalmazták Rigó Ferencet és társait, a Nagyencsről látogatóban itt lévő zenészeket, akik mint a Balog Butti családjának meghívott vendégei jöttek látogatóba, és akiket Kótya és társai nem engedtek be a Balog család házába. Ezzel Kótya Sándor és társai törvénsértést követtek el és ezért ellenük a bírósági eljárást megindítom.

Egyben megparancsolom, hogy senki ne próbálja útját állni Rigó Feri és társainak és megakadályozni őket abban, hogy Balog Butti családját meglátogassák. Továbbá felszólítom az általam felírt és kihallgatott személyeket, hogy mint tanúk holnap, hétfőn délelőtt 10 órára jelenjenek meg a toronyi őrsön a hivatalos jegyzőkönyv felvétele céljából. Végezetül felszólítok mindenkit, hogy most békésen menjen haza, és ne próbáljon bármilyen rendzavarást elkövetni. Akik ezen utasításomat nem tartják be, azokat csendőr-járőrrel letartóztatom és bevitetem a toronyi őrsre. A bíró urat megbízom, hogy az esetleges rendzavarásokat nekem azonnal jelentse.

Ezzel apám az ügyet elintézettnek tekintette, és megindult vissza Toronyba. Én még ott maradtam Ondódon, hogy Zoli barátomat meglátogassam.

Tudtam, hogy ott egy jó uzsonna vár rám. De az egész ügy csattanóját csak másnap tudtuk meg. Ugyanis hétfőn délelőtt úgy 10 óra tájban, ahogy apám elrendelte, a toronyi őrsön megjelentek a tanúk és még más zenésztársak és személyek Ondódról, közöttük Kótya Sándor és Rigó Feri primások és Szopli Lajos, a bíró. Ez a csoport az őrs előtti kis téren gyülekezett, majd Kótya Sándor, Rigó Feri és a bíró bejöttek az őrsre, hol akkor már több csendőr volt otthon, akik a szolgálatból az előző este, vagy az éjjel visszatértek. Ezeknek kellett volna majd a jegyzőkönyveket felvenni az ondódi verekedés ügyében! Erre azonban nem került sor. Ugyanis a három követ a kívülálló tanúk nevében kérte, hogy beszélhessenek az őrsparancsnok úrral, aki természetesen már várta a berendelt tanúkat. A bíró, Kótya és Rigó bejelentették, hogy ők az összes tanúk és sértettek nevében járnak el, akik mind arra kérik a tiszthelyettes urat, hogy a tegnapi verekedés ügyében az eljárást szüntesse be, mert a két verekedő fél, az ondódi és nagygyencsi zenészek már kibékültek egymással és nem kívánják, hogy valaki ellen is büntető eljárás induljon meg. Egyben megígérték, hogy a tegnapihoz hasonló eset, soha többé nem fog előfordulni. Sőt örvendezve előadták, hogy Rigó Feri és a nagygyencsi csoport látogatása a Balog családnál tulajdonképpen egy leánykérés volt és egyben eljegyzés, mert Balog Butti beleegyezett, hogy feleségül fog menni Rigó Ferihez. Természetesen ez a hír hétfő reggelre már az összes környező falukba is eljutott, és mindenütt nagy volt a meglepetés. Kótya Sándor volt a nagy vesztes, mert le kellett mondania nagy szerelméről. Rigó Feri tovább muzsikált, Butti meg tovább énekelt a "Sabariá"-ban Szombathelyen. Kótya Sándor pedig a Kovács-szálló primása maradt még sokáig.

Nem tudom, hogy milyen alapon és hogyan, de apám még akkor ott a helyszínen úgy döntött, hogy az ondódi és nagygyencsi zenészek kérelmét elfogadja, és teljesíteni fogja, és megszünteti az eljárást. A romantikus lelkű Rigó Feri erre úgy meghatódott, hogy az esküvőre és az azt követő várhatóan szép cigány lakodalomra meghívta a toronyi csendőr-urakat is. Sajnos a mi családunk egy évvel később

1937. nyarán már elköltözött Toronyból Keszthelyre apám saját kérelmű nyugdíjazása miatt, amit a család már korábban tervezett. A Rigó Feri és Butti esküvője kicsivel később, 1937. szép 8-án zajlott le, a Torony-Ondód-i Mária-búcsú napján. Az eseményről sokat beszéltek akkor, és nekem is beszámoltak róla a Toronyban maradt barátaim! Állítólag egy több mint 100 cigányból álló nagyzenekar muzsikált az ifjú pár lakodalmán.

A toronyi őrsöt mégegyszer viszontláttam, 1939-ben, mikor kerékpáron elhajtottam előtte az országúton Ausztriába menve. Majd viszontláttam 1977-ben, már mint amerikai állampolgár, mikor először kaptam látogatási vízumot régi hazámba, és miután korábbi vízumkérelmeimet a kommunista magyar kormány már hat-ízben visszautasította. Most már egy bérelt Mercedes kocsival mentem Bécsből haza Keszthelyre, és a régi országúton átmentem Toronyon is. Megilletődve álltam meg a hajdani csendőrlaktanya előtt, amelyen azonban már nem láttam a hagyományos, zománcozott szép ovális címert a "Magyar Királyi Csendőrlaktanya" felírással. Az épületbe nem mentem be. Emlékeimet úgy akartam megőrizni, ahogy a toronyi csendőrőrs 1937-ben létezett.

Csak gondolatban idéztem fel annak a körülbelül 20 magyar csendőrnek az emlékét, akikkel 1934 és 1937 között a toronyi őrsön találkoztam és együtt voltam. A legtöbbnek a nevére még ma is emlékszem. Vájjon mi lett velük? Önkénytelenül arra gondolok még ma is, hogy mennyi mindent köszönhetek nemcsak annak a fent említett 20 csendőrnek, hanem annak a sok más csendőrnek is, akiket a többi őrsökön ismertem meg gyerekkoromban. Sokan a csendőrök közül élő példaképeim lettek, és szerencsésnek tartom még most is, hogy velük a sors összehozott. Hisz tőlük tanultam meg, az otthonon és az iskolákon kívül, hogy valóban mi az, hogy rend, fegyelem, kitartás, kötellesség és parancsteljesítés, nemzethűség és mi az, hogy "testületi szellem".

Áldja meg a Jóisten a volt magyar csendőröket!

2006.01.30. USA

Tokay László

A Magyar Nemzeti Bank csendőrkülönítménye

Részletek a szerző 31 év távlatából okmányokra támaszkodó visszaemlékezéséből.

A M. kir. B.M. 1944. XII. 7-én kelt 585,278/1944 Rész. VII. sz. rendelete alapján Tóth József alez. a veszprémi cső. osztály pk-a a Magyar Nemzeti Bank hordozható anyagának Németországba való szállításához oltalmi őrséget állított föl. Ez a 30 területi csendőr a Tábori Csendőr Törzsszakasszal és 5 m. kir. államrendőrrel együtt adta az őrszemélyzetet annak a csendőrkülönítménynek, mely Deme Lajos szds. pság-a alatt hivatva volt a Magyar Nemzeti Bank elszállítandó anyagának őrizetét ellátni.

Mikor a Törzsszakasszal dec. 9-én bevonultam a Bank veszprémi fiókjához, s jelentkeztem Jankovits László vezérigazgatónál, a rakodás folyt.

Veszprémben, az 50 vagonból álló szerelvénybe berakták a Bank nemzeti jellegű értékeit az alábbiak szerint: 365 mázsa színarany, mint a pengő aranyfedezete 25 kg-os téglékbe öntve kb. 3/4 téglá nagyságban, 3 Korvina, két méter hosszú színplatina rúd, a magyar méter prototípusa, a m. kir. Posta tulajdonát képező milliós értékű bélyeggyűjtemény. Ezenkívül külföldi valuták és a teljes magyar papírpénz készlet.

A szerelvény december 10-én indult el, de Sopron mellett Fertőboz hadikitérőn kellett megvárnia az államközi szerződéseken jilapuló egyezménynek Németországgal való megkötését. 1945. január 23-án a Bank anyaga, igazgatósága, személyzete hozzátartozókkal és a különítménnyel együtt kb. 400 lélekszámmal Ágfalvánál elhagyta az országot és két nap múlva megérkezett a Felsőausztria és Karinthia határán lévő Spital am Pyhrn község vasúti állomásra.

A Bank aranykészletének és értékeinek elhelyezésére a még II. József által kisajátított hatalmas 2 tornyú bencés kolostor kriptáit jelölték ki, hova azóta se temetkezett senki. A Bank irodái a főépületbe kerültek, a nem nemzeti jellegű értékek, valamint a tartalék élelmiszer nem romlandó része a kolostortól 1 km-re lévő Vendéglő tánctermből átalakított raktárban lettek elhelyezve. A személyzet, családok magánházaknál és vendéglőkbe szállásoltak be. Az őrkülönítmény elhelyezéséről és ellátásáról a Bank gondoskodott. A szállítmány jól el volt látva élelmiszerrel.

A különítmény napirend szerinti foglalkozás mellett őrszolgálatot látott el. Az őrutasítás szerint három állandó őrszemet adott. Az 1. őr a kriptá ajtajában, a 2. a kolostor főbejáratánál, a 3. az anyagraktárnál.

Az 1945. évi Csendőr-napot ünnepélyes keretek között tartottuk meg. A szolgálatban állókat leszámítva az egész különítmény reggeli misén vett részt, majd a kolostor boltíves főbejárata alatt sorakoztunk fel, míg szemben állottak a Bank nagyobb számú tart. tiszt tisztviselői egyenruhában. Rövid beszéd és ünnepség után a Bank igazgatósága díszében látta vendégül a különítmény tagjait az Igazgatóság ottlévő tagjainak jelenlétében. Ebben a gyönyörű alpesi községben, melynek nyugalma/és rendjét csupán a légi-riadók zavarták, bombaként hatott április elején a hír, a nyugatmagyarországi arcvonal felbomlása. Az első tragikus hírek hallatára a Bank Igazgatósága tehergépkocsit küldött Sopronba a

még ott lévő valuták átmentésére. Karhatalmi fedezetként G. György őrm. lett útbaindítva. Az összeomlás híre Sopronban érte őket, ennek ellenére sikerült nagyobb mennyiségű svájci frankot és US dollárt magukhoz venniök és visszaindulni Ausztria felé. A határ átlépése után azonban már nem sikerült a gépkocsit tartani, de ennek ellenére G. őrm. két nap múlva mégis bevonult Spital am Pyhmbe, hol hiánytalanul átadta az általa megmentett nemes valutákat. Temesváry László a Bank elnöke nyilvánosan köszönte és dicsérte meg G. őrm-t szolgálatának hűséges teljesítéséért.

Az összeomlás jelei azonban hamarosan helyben is mutatkoztak. Menekültek, hadifoglyok, kisebb csoportok mentek át a községen. Az osztrák csendőr őrspk. aki a háború vége felé már csak egyedül látta el a szolgálatot, az átvonulások miatt segítséget kért a különítménytől, amit meg is kapott. A községből kivezető utakat az esetleges rablások megakadályozására napokon keresztül őrizték a különítmény járőrei.

A német fegyverletételt megelőző utolsó vasárnapon a községi vezetők kitűzték a régi osztrák piros-fehér-piros zászlót és helyükön maradtak. Kérésükre ekkor a községben is a különítmény tagjai látták el a közbiztonsági szolgálatot, mely intézkedéssel Dr. Cotelly István a Bank vezérigazgatója is egyetértett. A fegyverletétel napja, május 8-a a Bank részére nagy izgalmat hozott. A d.e. órákban 10-12 tehergépkocsival német számvevőbizottság érkezett a kolostor elé, s követelték a vezérigazgatótól, hogy a Bank aranykészletét bocsássa rendelkezésükre. Dr. Cotelly a halogatást választotta. Felsőbb utasítás bevárására hivatkozva meghívta vacsorára a bizottság tagjait, s addig is jól tartották őket étellel és itallal. Amikor az első amerikai páncélos ék 6 órakor befutott, az SS-ek pillanatok alatt eltűntek. A különítmény ezalatt el volt szánva arra, hogy az Igazgatóság rendelkezésére fegyverrel akadályozza

meg az aranykészlet elvitelét. Erre azonban sor nem került. Jó érzés volt, hogy Görgey Tivadar főellenőr több tart. tiszt tisztviselő társával együtt készen állottak arra, hogy a különítményt fegyverrel a kezükben támogassák. Mindmáig szeretettel és tisztelettel gondolok Reájuk.

Az amerikaiak még aznap este intézkedtek. Egy ezredes érkezett írásbeli paranccsal, hogy az amerikai hadsereg átveszi a Nemzeti Bank értékeit és a további intézkedésig a csendőr őrszem mellett amerikai őrség is fogja azt őrizni. A közös őrség ideje alatt a szolgálat simán ment és a viszony barátságos volt.

A háború befejezését követő napokban a Bank vezetését Dr. Torzsay- Bíber Gyula rangidős főügyész-igazgató vette át. Katonás egyéniségével, rátermettségével és határozottságával vitte át az emigrációs Bank életét azokban a nehéz napokban, mikor is november folyamán egyik tisztviselő beárulása folytán letartóztatták. Odahaza a Bank akkor még nemzeti érzelmű vezetősége teljes erővel kiállott mellette, s ennek köszönhető, hogy a következő esztendő tavaszán szabadult börtönéből. Nyugatra menekült, de a Bank Spital-i közösségéhez már nem tért vissza. Személyében egy rendíthetetlen hitű embert és kemény kezű igazgatót veszített el a Nemzeti Bank.

Még májusban történt, mikor a 3. US hadsereg pk-a G.S.Patton, Jr., tábornok meglátogatta a Bankot. Az őrutasítás szerint a Bank két zárkezelője csak az őrkülönítmény pk-ának jelenlétében mehetett be a kriptába. Az 1. sz. ór, Zolyomi ny. törm.- hivatkozva az őrutasításra - a tábornokot kíséretével együtt kb. 10 percig várakoztatta meg, míg odaérkeztem. Patton tábornok katonás egyéniségére jellemző, hogy méltányolta az idegen fegyveres alakulat rendelkezéseit. Azután bement a kriptába és megtekintette az arany-készletet.

Június közepén azután az aranykészletet és az összes nemes valutákat katonai tehergépkocsikra rakták. A berakást amerikai katonák végezték. A rendelet a legfelsőbb amerikai parancsnokság intézkedése volt. Négy páncélgépkocsi kísérte Frankfurt am Mainbe, az amerikai főhadiszállásra. A Bank részéről két főtisztviselő csatlakozott a kísérethez.

Az örkülönítmény az amerikaiak utasítása értelmében Spital am Pyhrn szolgálati helyen változatlanul, fegyveresen szolgálatot teljesített és így egyike maradt azon alakulatainknak, melyek a nyugati megszálló hatalmak rendelkezése folytán a magyar állami vagyon őrzése, valamint a személyes vagyonbiztonság fenntartása érdekében a közbiztonsági szolgálatot továbbra is teljesítette.

A Bank Spital am Pyhrn-ben települt részlegének, személyzetének s vagyontárgyainak hazaszállítása 1946. aug. és szept. hónapokban következett be, mikor is az örkülönítmény további fenntartásának szükségessége megszűnt. Leszámítva azokat, akik a Bank hozzájárulásával már korábban kiváltak és megindultak egyénileg hazafelé, az örkülönítmény megalakításától kezdve 1946. aug. 23-ig teljesített szolgálatot.

Távozása előtt Quandt Richard a Magyar Nemzeti Bank ny. vezérigazgatója, Spital am Pyhrnbe kitelepített részlegének vagyongondnoka a fenti napon kelt levelében hivatalosan mondott köszönetét Deme Lajos szds-nak, és az örkülönítménynek, hogy közel két éven keresztül a Nemzeti Bank vagyonának őrzését „híven, teljes kötelességtudással és lelkiismeretességgel látta el.”

Mind odahaza, mind az emigrációban az a téves hír járta, hogy a Bank kincseit az amerikaiak csendőri kísérettel vitték haza. Ez valótlan. 1946 első negyedében Nagy Ferenc miniszterelnök vezetésével magyar küldöttség utazott Washingtonba és Truman elnök intézkedését kérte az aranykészletnek és értékeknek

visszaadására, mely meg is történt. 1946 késő őszén az akkor kormányon lévő kisgazda-párt pénzügyminisztere Nyárádi vezetése alatt küldöttség vitte haza a Bank vagyonát képező aranykészletet. Már csak 1956 után értesültem, hiteles forrásból, hogy az eredeti 365 mázsa arany helyzett 370-t szállítottak haza az amerikaiak tévedése folytán.

Ezen események óta 31 esztendő telt el. Hálát adok az Úristennek, hogy minden ügy történt, ahogy az megtörtént. Emlékeim fátyolán át megjelenik most a kicsi alpesi falu, sziklás, havas, hóvirágos csúcsoktól körülvéve, mely a tragikus-kritikus napokban ideiglenes otthont adott kis csoportunknak. Őszinte megbecsülés hangján emlékezem meg a Nemzeti Bank vezetőiről, tisztviselőiről és alkalmazottairól. A Bank Spital am Pyhm-i részlege nemzetünk két legnehezebb esztendejében temérdek megpróbáltatás közepette megtette mindazt, amit a magyar név és a Bank becsülete megkívánt.

Végezetül szeretettel és köszönettel gondolok vissza volt alárendeltjeimre, valamint azon Bajtársaimra, kik kopott egyetlen egyenruhában néha korgó gyomorral esküjüket a „Híven, becsülettel, vitézül” jelmondatunk szellemében mindvégig megtartották.

Deme Lajos

Forrás: Bajtársi Levél XXX. évfolyam 1. szám

Isten, áldd meg a magyart!

NEMZETI HITVALLÁS

MI, A MAGYAR NEMZET TAGJAI, az új évezred kezdetén, felelősséggel minden magyarért, kinyilvánítjuk az alábbiakat:

Büszkék vagyunk arra, hogy Szent István királyunk ezer évvel ezelőtt szilárd alapokra helyezte a magyar államot, és hazánkat a keresztény Európa részévé tette.

Büszkék vagyunk az országunk megmaradásáért, szabadságáért és függetlenségéért küzdő őseinkre.

Büszkék vagyunk a magyar emberek nagyszerű szellemi alkotásaira.

Büszkék vagyunk arra, hogy népünk évszázadokon át harcokban védte Európát, s tehetségével, szorgalmával gyarapította közös értékeit.

Elismerjük a kereszténység nemzetmegtartó szerepét.

Becsüljük országunk különböző vallási hagyományait.

Ígérjük, hogy megőrizzük az elmúlt évszázad viharáiban részekre szakadt nemzetünk szellemi és lelki egységét.

A velünk élő nemzetiségek a magyar politikai közösség részei és államalkotó tényezők.

Vállaljuk, hogy örökségünket, egyedülálló nyelvünket, a magyar kultúrát, a magyarországi nemzetiségek nyelvét és kultúráját, a Kárpát-medence természet adta és ember alkotta értékeit ápoljuk és megóvjuk. Felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit.

Hisszük, hogy nemzeti kultúránk gazdag hozzájárulás az európai egység sokszínűségéhez.

Tiszteljük más népek szabadságát és kultúráját, együttműködésre törekszünk a világ minden nemzetével.

Valljuk, hogy az emberi lét alapja az emberi méltóság.

Valljuk, hogy az egyéni szabadság csak másokkal együttműködve bontakozhat ki.

Valljuk, hogy együttélésünk legfontosabb keretei a család és a nemzet, összetartozásunk alapvető értékei a hűség, a hit és a szeretet.

Valljuk, hogy a közösség erejének és minden ember becsületének alapja a munka, az emberi szellem teljesítménye.

Valljuk az elesettek és a szegények megsegítésének kötelességét.

Valljuk, hogy a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése.

Valljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi.

Tiszteletben tartjuk történeti alkotmányunk vívmányait és a Szent Koronát, amely megtestesíti Magyarország alkotmányos állami folytonosságát és a nemzet egységét.

Nem ismerjük el történeti alkotmányunk idegen megszállások miatt bekövetkezett felfüggesztését. Tagadjuk a magyar nemzet és polgárai ellen a nemzetiszocialista és kommunista diktatúrák uralma alatt elkövetett embertelen bűnök elévülését

Nem ismerjük el az 1949. évi kommunista alkotmányt, mert egy zsarnoki uralom alapja volt, ezért kinyilvánítjuk érvénytelenségét. Egyetértünk az első szabad Országgyűlés képviselőivel, akik első határozatukban kimondták, hogy mai szabadságunk az 1956-os forradalmunkból sarjadt ki.

Hazánk 1944. március tizenkilencedikén elveszített állami önrendelkezésének visszaálltát 1990. május másodiktól, az első szabadon választott népképviselői megalakulásától számítjuk. Ezt a napot tekintjük hazánk új demokráciája és alkotmányos rendje kezdetének.

Valljuk, hogy a huszadik század erkölcsi megrendüléshez vezető évtizedei után múlhatatlanul szükségünk van a lelki és szellemi megújulásra. Bízunk a közösen alakított jövőben, a fiatal nemzedékek elhivatottságában. Hisszük, hogy gyermekeink és unokáink tehetségükkel, kitartásukkal és lelkierejükkel ismét naggyá teszik Magyarországot.

Alaptörvényünk jogrendünk alapja: szerződés a múlt, a jelen és a jövő magyarjai között. Élő keret, amely kifejezi a nemzet akaratát, azt a formát, amelyben élni szeretnénk. Mi, Magyarország polgárai készen állunk arra, hogy országunk rendjét, a nemzet együttműködésére alapítsuk.

Borsod-Abaúj-
Zemplén Megye,
2011. május 04.

Beküldte:
Béres Sándor
tb. csendőr

**Hadak Útján, Bajtársi Híradó (USA) LXVIII. évfolyam 557. szám
(2017. július-augusztus-szeptember) 20-21. oldalról átvéve**

v. Ságvári Pál,

a Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület elnöke:

Szokásos részvételünk a Szent Jobb Körmeneten

Államalapító Szent István királyunk ünnepén a M. Kir. Csendőrség hagyományait ápoló bajtársi közösségünk, a Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület Budapesten csapatzászlóval, díszalegységgel vett részt a szentmisén és azt követő Szent Jobb Körmeneten.

A budapesti ünnepségre az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye meghívására érkeztünk az ország számos településéről és a Felvidékről. Szeretettel vártak és fogadtak minket tb. csendőröket. Mivel az ünnepség helyszínére nem egyidőben érkeztünk, a szervezők gondoskodtak elhelyezésünkről is a Nádor utcai Hild József Általános Iskolában.

Az MCSBE 2017-es Szent Jobb Körmeneten (fotó: Tóth Ernő)

Ez évben is nagy megtiszteltetés volt számunkra, hogy csendőr elődeink és a Testület képviselőiben részesei lehettünk a római katolikus Főpásztorunk által celebrált csodálatos szentmisének. Zaklatott és sok sebből vérző világunkban keresztény vallásfelekezettől függetlenül, egy szívvel és lélekkel imádkozhattunk szeretett Hazánkért, a Szent Istváni Magyarországért, népünk, nemzetünk biztonságáért, további békés gyarapodásáért.

A Szent István téren megtartott szentmisén és a körmenet egész útvonalán megtapasztalhattuk ünneplő lakosságunk és a határainkon túlról érkezett nemzettestvéreink boldog örömét, hogy magyarként együtt ünnepelhettünk a Szent Jób előtti tisztelgéssel.

Mára a „Hadak Útján” portyázó drága csendőr elődeink emlékére díszalegységünk állományában az alábbi bajtársak vettek részt a Magyar Királyi Csendőrség közismert jelszava, a „Híven, Becsülettel, Vitézül!” szellemiségében: v. lg. Apáti Péter, Balog Tamás, Béres Sándor, v. Fodor Pál, v. Harmatos László, v. Harsányi Jenő, Dr. Jároli Kálmán, Kovács Antal, v. Lőrincz István, Nagy Sándor Zoltán, Németh Zita, v. Ságvári Pál, Rákász József, Tóth László, Tóth Csaba, és Zilizi Tihamér tiszteletbeli csendőrök.

Jelentés

Jelentem a MCSBE képviselőjében 2017. november 11.-én lg. Bánsági Miklós, Nagy Sándor Zoltán és Rákász József tb. csendőr bajtársakkal és kettő hozzátartozóval Elnök Bajtárs felkérésére hatan résztvettünk a Városmajorban megtartott országos jelentőségű első világháborús honvédhősökre való megemlékezésen. A Városmajorban áll egy emlékmű a „Vadász szobor”. Az első világháborús hegyivadász honvéd hősök tiszteletére állít méltó emléket.

Emlékező beszédet mondott Hauman Péter művész úr. Pécstől a Piavéig címmel tartott emlékezése nagyon megható volt. Kitért beszédében az 1917 novemberben lezajlott Kaporettói áttörés néven elhíresült honvéd győzelmekre. Egyesületünk nevében én is szólhattam, megemlékezve 1917 év kemény megpróbáltatásairól amely honvéd hőseinkre nehezedett a súlyos csatákban. Ennek a hónapnak a megpróbáltatásai nem csak 1917-ben, hanem a II. világháború során és 1956-ban próbára tette nemzetünket.

Az ökumenikus megemlékezéseket a helyi plébános Lambert Atya mellett a Magyar Honvédség református táborigazgatója Jákob János tábornok úr vezették le. Az egyházi megemlékezések után a Honvéd Hagyományőrök és más szervezetek a szobor talpázatánál gyertya gyújtással tisztelegtek hegyivadász honvéd hőseink emléke előtt.

Az Atya nagyon jól ismeri Városmajort mert 1968-óta szolgál Városmajori plébánián és óvó-figyelő szemmel a „Vadász” szobrot is vigyázza. Tisztelet és ragaszkodás jeléül az ökumenikus ima után, a torok szorító szép megemlékezések után, kötetlenül elbeszélgettünk a magyar katonák vitéz helytállásáról Szerbiában, Galíciában és az oroszországi harctereken.

Jelentem a Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület tagjainak jelenlétével, mécseseinkkel szépen képviseltük a Csendőrséget. Hiszem, hogy a jövőben is erősödik egyesületünk a m. kir. Csendőrség hazai ügyének képviseletében. Ehhez minden erőmmel és tudásommal igyekszem hozzájárulni.

Híven, becsülettel, Vitézül!

László Péter

tb. csendőr őrsparancsnok

Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület (MCSBE)

főbb hírei, eseményei

(2017 07.01.-12.31.)

Augusztus 5.

A dicsőséges pozsonyi csata 1100 éves évfordulójának emlékére a Nyugat-Dunántúli Rajkán kopjafa avatással egybekötött ünnepséget szerveztek 2007-ben honfoglaló elődeink hagyományait ápoló szervezetei, közöttük a MCSBE. Ezévből ünnepélyes külsőségek között felavatásra került az adományokból, pályázati pénzekből létesült városi Árpád szobor. A szoboravatáson a MCSBE-et Zilizi Tihamér tb. csendőrőrmester 1. számú csendőr őrsparancsnok képviselte, Az emlékhelyen az Egyesület nevében koszorút helyezett el.

Augusztus 20.

Szent István Király ünnepén az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye meghívására a m. kir. Csendőrség képviseletében az Egyesület 16 fős díszalegységgel vett részt a szentmisén és a Szent Jobb Körmeneten. (Részletes beszámolót átvettük a Hadak Útján Bajtársi Híradó (USA) 557.-ik szám 20-21 oldalról. Címe Részvételünk a Szent Jobb körmeneten.

Augusztus 27.

A MCSBE elnökség szervezésében koszorúzást és elnökségi ülést tartottunk Budapesten. Délelőtt 10.30-kor katonai tisztelattal (csendőr díszőrség, csapatzászló felállításával) az Elnökség koszorúzást szervezett a XII. kerületi Kiss János altábornagy utcában. Csendőr egyenruhában díszőrök:

vitéz Harmatos László tb. csendőralhadnagy és Nagy Sándor Zoltán tb. csendőrtörzsőrmester. Vitéz Ságvári Pál elnök rövid beszédben emlékeztetett az 1919.-ben a „Lenin fiúk” által brutális kegyetlenséggel kivégzett Fery Oszkár csendőraltábornagy és tisztársainak mártírhalálára. Ezt követően három tiszteletbeli csendőrőrs és az elnökség megkoszorúzták az emléktáblát. A rendezvény a himnusz eléneklésével fejeződött be a budapesti Kiss János altábornagy utcában.

A koszorúzási rendezvény után az elnökség a Kerepesi úti HM objektumban ülést tartott. Napirenden a MCSBE első félévi munkájának értékelése és további feladatok, valamint a MCSBE csendőr díszalegységének Szent István Napi részvételének értékelése szerepelt. Az Elnökség elismerését és köszönetét fejezte ki tagságunk, tiszteletbeli csendőrőrsök első félévben kifejtett önzetlen munkájáért és a díszalegység állományának példás szolgálatáért.

Szeptember 8.

Az elnökség képviseletében a budapesti Stefánia Palotában (HM Kulturális Központ) megbeszéléseket folytattak (vitéz Ságvári Pál és lg. Bánsági Miklós) a MCSBE-be felvételüket kérő személyekkel. Közülük Dr. Bodnár Zsolt (csendőrunoka) és Bánhidi Péter urak felvételére tettek javaslatot. Egyéb okok miatt három személy felvételi kérelmének elutasítását javasolják a következő elnökségi ülésen.

Szeptember 9.

A csókakői polgármester meghívására MCSBE elnökség képviselőjében vitéz Apáti Péter és a Dr. Képiró Sándor csendőrszárny képviselőjében vitéz Matolcsi András és László Péter Sándor tiszteletbeli csendőr őrsparancsnokok vettek részt az ünnepségen. Az ünnepség szervezői és szónokai méltatták vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó nemzetmentő munkásságát és a Magyar Királyi Csendőrség kiváló, közbiztonsági szolgálatát.

A rendezvény során a MCSBE képviselőjében megkoszorúztak vitéz Horthy Miklós kormányzó és a m. kir. Csendőrség szabadtéri szobrait.

Szeptember 23.

Nagy Sándor Zoltán tb. csendőr törzsőrmester és ifj. Matovics István tb. csendőrőrmester részt vettek a betegségben fiatalon elhunyt Sarkadi Katalin tb. csendőr temetésén, sírjára a MCSBE koszorúját helyezték el.

Szeptember 24.

Takács István tb. csendőrfőhadnagy a MCSBE elnökségének tagja az Egyesület képviselőjében Kálózson az egykori Zichy kastélyban (jelenleg Forgách kastély) Magyar Géza polgármester meghívására csendőr egyenruhában díszőrséget adott, majd koszorút helyezett el Horthy Miklós kormányzó szoboravatási ünnepségen.

Október 9.

REHOSZ (Rendőr és Határőr Nyugdíjasok Országos Szövetség) elnökének, Dr. Havasi Zoltán rendőr dandártábornok úr meghívására a MCSBE képviselőjében vitéz Ságvári Pál MCSBE elnöke és lg. Bánsági Miklós elnökségi tag részt vettek az ORFK Teve utcai székházában tartott küldött közgyűlésen. Rendőrségi vezetőkkel megbeszélést folytattak szervezeteink további együttműködéséről és az 1945-ben lerombolt csendőr áldozatok szobrának helyreállításáról.

Október 13.

Egerben emléknapot tartottak a Minorita Templomban és a Dobó-téren a m. kir. 14. Honvéd Gyalogezred hőseinek emlékére. Megemlékező beszédet Patrubány Miklós a Magyar Világszövetség elnöke tartotta. A MCSBE-et az emléknapon az Elnökség felkérésére vitéz Harsányi Jenő tb. csendőr törzsőrmester, őrsparancsnok, Nagy Sándor tb. csendőrtörzsőrmester és Béres Sándor tb. csendőrőrmester képviselték.

Október 17.

Tokay László volt m. kir. pánfélshadnagy, rehabilitált honvéd alezredes, a MCSBE hűséges tagja és kiemelkedő támogatója (csendőr leszármazott, édesapja Tóka Mihály csendőr tiszthelyettes, őrsparancsnok volt), hosszantartó betegség következtében 95.-ik életévében Lincolnwood -ban (Illinois Állam) elhunyt. Az USA-ban élő hozzátartozóinak a MCSBE elnöke az Egyesület nevében gyásztaóviratban fejezte ki együttérzését, részvétét.

Október 17-18.

Balatonkenesén tartotta meg a XXIV.-ik Katonanemzedéki Találkozót a BEOSZ (Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége), amelyen a MCSBE-et lg. Bánsági Miklós elnökségi tag képviselte. A MCSBE 1999 októbertől tagegyesülete a BEOSZ-nak és minden alkalommal résztvevője a BEOSZ honvéd hagyományőrző rendezvényeknek.

Október 20.

Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc hőseinek emlékére a budapesti rákoskeresztúri köztemető, 230 és 231-es parcellákban a MCSBE katonai tiszteletadással, koszorúzással, gyertyagyújtással egybekötött emléknapot szervezett. A központi Nemzeti Emlékhelyen v. Ságvári Pál MCSBE elnöke mondott rövid beszédet.

- Kegyelettel szólt honvéd, nemzetőr és csendőrhősökről, kiket a kommunista diktatúra az 1956-os helytállásukért 1957-1980 között koholt vádak alapján kivégeztetett. Az emlékhelyen a díszőrséget csendőregyenruhában Nagy Sándor tb. csendőr törzsőrmester és v. Matolcsi András tb. csendőr őrsparancsnok adták az Egyesület csapatászlójával. A MCSBE elnökséget az elnök bajtárson kívül Dr. Gulyás István, v. Fodor Pál tb. csendőr bajtársak képviselték. További résztvevők voltak v. Ujházi Simonné, Tóth Csaba tb. csendőrök. Az emléknapi Nemzeti Imádságunk közös eléneklésével fejeződött be.

Október 21.

v. Varga Zoltán tiszteletbeli csendőrtörzsőrmester, a MCSBE volt I. számú tb. csendőrőrs parancsnoka súlyos betegség következtében 78 éves korában Cserszegtomajon elhunyt. 2006-ban bekövetkezett súlyos balesetéig ő vezette a m. kir. Csendőrség magyarországi ügyének szolgálatában a MCSBE legeredményesebb tiszteletbeli csendőrőrsét. Temetésén október 31.-én a MCSBE-et vitéz Harmatos László tb. csendőralhadnagy bajtárs képviselte. A református szertartás után sírjára a MCSBE díszes koszorúját helyezte el.

November 11.

Az I. világháború magyar katonahőseinek tiszteletére a BEOSZ a budapesti Városmajorban gyertya gyújtással kegyeleti emléknapot szervezett, amelyen a MCSBE-et lg. Bánsági Miklós, Nagy Sándor és Rákász József tb. csendőrök képviselték. Imájával katona hősökre emlékeztetett Jákob János a Magyar Honvédség református táborigazgatója, dandártábornok.

November 18.

A Nemzeti Hadsereg 1919. november 16.-án Budapestre történt bevonulásának kilencvenharmadik évfordulójának emlékére, több civil szervezett ünnepséget szervezett a kenderesi Horthy Ligetben. Vitéz Bogdán Péter főszervező (volt polgármester) meghívására a MCSBE-et Tóth László tb. csendőrtörzsőrmester, őrsparancsnok, Szolnoki István tb. csendőrtörzsőrmester és Plutzer József tb. csendőrőrmester képviselték. Tóth és Szolnoki bajtársak csendőr egyenruhában díszőrséget adtak.

November 29.

Budapesten a MCSBE elnökség évváró elnökségi ülést tartott. Napirenden személyi ügyek, (tagfelvételek, kinevezések) és szervezeti, pénzügyi beszámolójelentések, valamint a 2018 évi munkaprogram és pénzügyi terv megvitatása, elfogadása szerepeltek.

2018 évi kiemelt programok: 1. Központi csendőrnapi előkészítése, megtartása. 2. Böszörményi úti volt csendőrlaktanya (jelenleg BM oktatási központ) udvarán 1945-ben elpusztított csendőr mártírok emlékszobor helyreállításának kezdeményezése. 3. Honvédelmi Minisztérium felé a HIM-ben 1999-től tárolt torontói csendőrgyűjtemény 20 éve halogatott kiállításának ügye (a MCSBE korábban is kezdeményezte, akkor 3 millió forintot kért a HIM a torontói anyagok kiállításért!!). 4. Szent István napi rendezvényen MCSBE csendőrdíszalegység részvétele. 5. Csendőr Bajtársi Találkozó Szécsényben és Ópusztaszeren. 6. Magyar Csendőr 1-4 számok kiadása. 7. 2007. küldöttgyűlés előkészítése és megtartása (november).

Az egyéb ügyek között az Elnökség megvitatta az USA-ban élő vitéz Kőrössy Zoltán tb. csendőr részéről levelében felvetett ONTE csendőrőrszoba anyagi támogatásának ügyét.

A tanácskozáson az elnökség egyhangú szavazással (tartózkodás és ellenszavazat nélkül) elfogadta a beszámoló jelentéseket, az Egyesület 2018 évi munkaprogramját és költségvetési tervét.

Az elnök bajtárs köszönetét mondott az elnökség tagjainak és az Egyesület minden tisztségviselőjének hazai és határainkon túl élő bajtársainknak, szimpatizánsainknak az Egyesületben a m. kir. Csendőrség hagyományainak ápolásában kifejtett önzetlen, hazafias munkásságukért, továbbá adományaiknak a MCSBE bankszámlájára történt átutalásokért 2017 évben.

A MCSBE egész tagsága nevében levélben és telefonon köszöntötte a december 3.-án 102.-ik életévét betöltő vitéz Koós Ottó m. kir. százados (őrnagy) bajtársunkat!

Kiemelkedő összegű adományaikért köszönetet mondott Dr. Bodnár Zsolt, Hangodi János és Lőrincz István bajtársainknak. Az elnökség nevében áldott, békés karácsonyt, jó egészséget, sikerekben gazdag boldog új évet kívánt az Egyesület tagságának, tiszteletbeli csendőr bajtársainknak és szeretteiknek!

Bejelentette, hogy az Egyesület a központi Csendőrnapot a partner szervezetekkel történt előzetes egyeztetés alapján 2018. február 17.-én (szombaton) tartja Budapesten. A meghívókat a Magyar Csendőr decemberi számban mellékeljük és a honlapunkon is megtekinthető.

December 10-15.

A Magyar Csendőr XIII-ik évfolyam 3-4-ik számokat a mellékletekkel együtt postázzuk a bel- és külföldi tagjaink, támogatóink részére.

Lapzárta: 2017. november 30.

*Áldott, békés karácsonyi ünnepeket,
jó egészséget, sikerekben és örömeinkben
gazdag Új esztendőt kívánunk
minden kedves olvasónknak!*

Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület elnökség

**Megemlékezés a
Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület
elhunyt baltársairól**

Sarkadi Katalin tb. csendőr agyvérzésben augusztus 31.-én Budapesten váratlanul elhunyt. Élt 29 évet.

Szilágyi Béla volt 56-os forradalmár, tb. csendőr főtörzsőrmester Chicago-ban (Illionis Állam USA) hosszan tartó betegségben elhunyt. Élt 86 évet.

Tokay László m. kit. páncélos hadnagy, (alezredes) tb. csendőrfőhadnagy, rövid szenvedés után 95.-ik életévében október 17.-én Lincolnwood-ban (Illinois Állam, USA) elhunyt.

Vitéz Varga Zoltán tb. csendőr alhadnagy 78 éves korában betegség miatt Cserszegtomajon elhunyt.

Nyitrai Erzsébet tb. csendőr, csendőrunoka 2017. október 18.-án elhunyt. Élt 82 évet.

A „Hadak Útjára” távozott baltársaink drága emlékét sokirányú hazafias munkásságukért és a m. kir. Csendőrség ügyének támogatásáért a Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület kegyelettel megőrzi!

Köszönet

A Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület elnökség ezúton is hálás köszönetét fejezi ki mindazoknak a honfitársainknak, bajtársainknak, akik 2017 évben is hűséges tagjaink maradtak, részt vettek a MCSBE kiemelt rendezvényein és az Alapszabályban meghatározott tagsági díjon felül jó szívvel, bankszámlánkra befizetett adományaikkal és munkájukkal segítették Egyesületünket.

Adományozóink:

vitéz Ig. Apáti Péter, Ig. Bak Péter, Balog Tamás, Bazsó Lajos, Balázs Tibor, Bánsági Miklós, Bálint Csaba, vitéz Bányai László, vitéz Bogdán Péter, Dr. Bodnár Zsolt, vitéz Bereczky Károly, Dr. Boda Józsefné, vitéz Dankó Ferenc, vitéz Dinga László György, vitéz Fodor Pál, Dr. Francsics Ottó, vitéz Folyódi László, Dr. Gerencsér Józsefné, vitéz Gyöngyösi Imre, vitéz Harmatos László, vitéz Hangodi János, vitéz Harsányi Jenő, Ibrányi Önkormányzat, Dr. Gulyás István, vitéz Guth Árpád, vitéz Juhász Imre, Dr. Karcsú József, vitéz Kiss Imre, Kosik István, vitéz Koós Ottó, Kovács Antal, Láziné Ecsédi Magdolna, Mikóczy Károly, Németh Zita, Papp Aurél, Poprádi Béla, vitéz Polyák Sándor, Radnai Róbert, vitéz Rády András, Dr. Rémes Jenő, vitéz Ságvári Pál, Sárfi István, Simon Ferenc, vitéz Serényi Istvánné, Szabóné Magyar Etelka, Dr. Szakály Sándor, Szentkirályszabadjai Önkormányzat, vitéz Szemeti Ferenc, Széplaki István, Szolnoki István, Széles Tamás, Dr. Tamás Gyuláné, Terei Miklósné, Takács István, Dr. Timár Sándorné, Török István, +Tokay László, Tóth László, Tóth Csaba, Tóth Ernő, vitéz Újházi Simonné, vitéz Vörösváczy Csaba.

Megjegyzés:

1. A fenti névjegyzék a lapzártáig beérkezett adományok feladóit tartalmazza. Lapzárta után érkezett adományok küldőinek nevét a márciusi számban közöljük.

2. A Magyar Csendőr decemberi számban a MCSBE banki befizetési csekket mellékeljük.

3. Postai befizető csekken is fizethető a tagdíj, a Magyar Csendőr előfizetés és adomány. MCSBE bankszámlaszáma nem változott, (Kereskedelmi és Hitelbank 10400085-00800721-00000000 Címzett: Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület 2030 Érd, Teréz u.30.)

4. Az MCSBE éves tagsági díja 2018. január 1-től a jelentős mértékben növekedett nyomdai és postai költségek miatt 2500 -ról 3000 forintra emelkedett. A tagdíj fizetés az Alapszabály rendelkezése szerint minden egyesületi tag számára kötelező! Befizetését lehetőleg március 31.-ig kérjük! Vagyis azon tagjaink, bajtársaink, akik a Magyar Csendőr-t is kérik, szíveskedjenek négyezer forintot befizetni az Egyesület bankszámlájára.

Ünnepi könyvajánlatunk

Szakály Sándor

Katonák, csendőrök, ellenállók

(tanulmányok)

ÖRÖKSÉG

32.

KAPOSI KISKÖNYVTÁR

SZAKÁLYSÁNDOR

Katonák, csendőrök, ellenállók

(TANULMÁNYOK)

Babucs Zoltán -

Maruzs Roland :

Ahol a hősök születnek

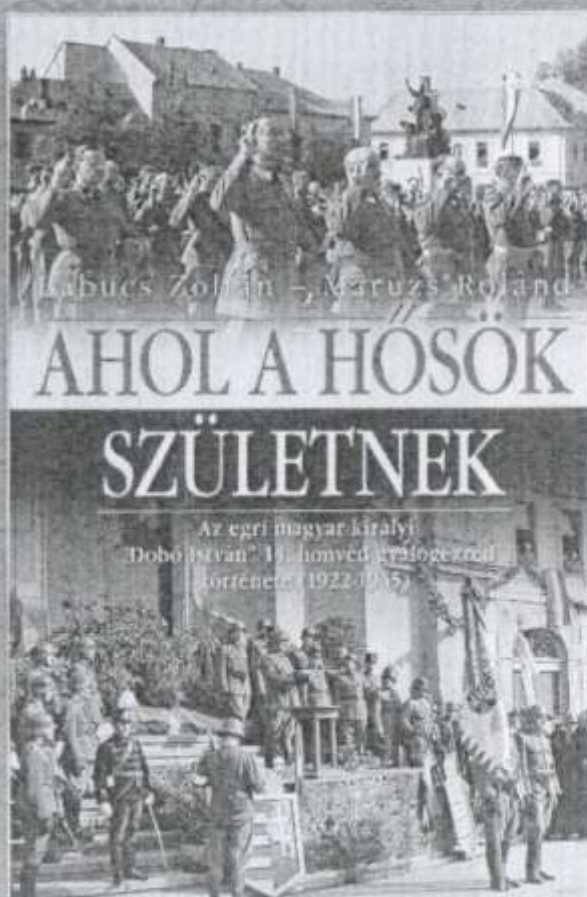
*Az egri magyar
királyi*

„Dobó István”

*14. honvéd
gyalóezred
története*

(1922-1945)

2. bővített kiadás

Fotók a M. Kir. Csendőrségről és a Magyar Csendőr Bajtársi Egyesület életéből

A kiskunhalasi lovastanosztály díszmenete

Céllövészet lefújása

Indul a járőrszolgálat

Az ungvári iskola énekkara

Keserves terep

Bajtársaink Oroszországban

Járőrszolgálatban Ópusztaszeren

Az I-II. Világháború csendőrhőseinek emlékhelyén

Csendőrök Budapest utcáin 2017-ben

A Hadtörténet Intézet díszudvarán

Ünneplők között Budapesten csendőr díszalegységben

Ünnepségen Fotók: Tóth Ernő

**MCSBE küldöttsége az 1956-os hősök központi emlékhelyén
2017. október 20.**

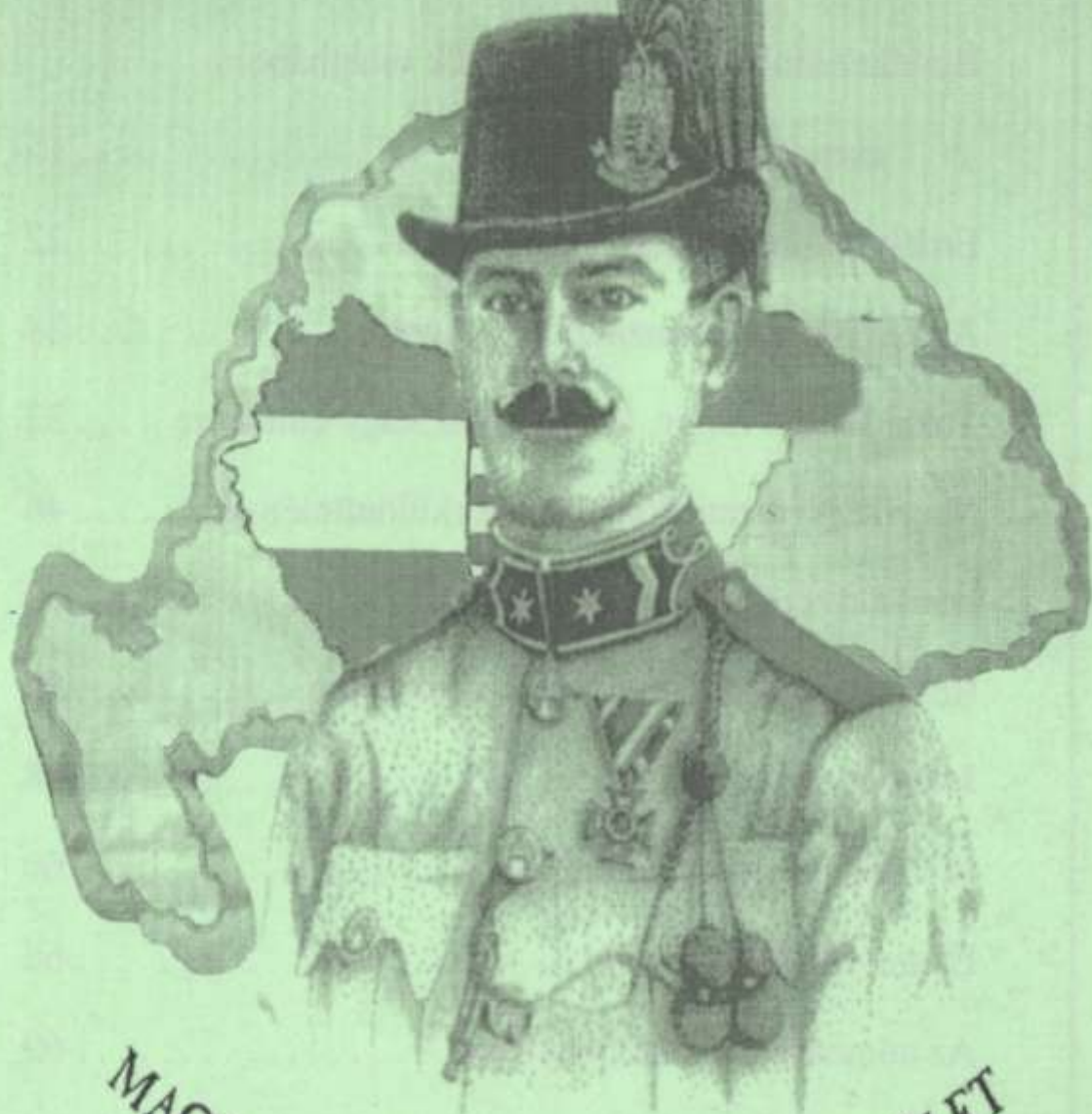
Magyar Csendőőr Induló

*Édes Hazám, magyar róna,
Magyar erdő, magyar rét
Téged járlok éjjel nappal.
Télen nyáron nagyon rég.
Népem biztonságát őrzöm,
Megrendíthetetlenül
Érted élek, érted halok
Magyar népem egyedül,
Érted élek, érted halok
Híven, Becsülettel, Vitézül!*

Tartalomjegyzék

Híven, becsülettel, vitézül!	3
Karácsonyi álom	10
Újévi köszöntő	14
Emlékezzünk az első és második világháború csendőr hőseire.	15
Erdélyből írták bajtársaink	22
Az egyetemi rohamzászlóalj kitörése	28
Tokai László m.kir. láncélos hadnagy emlékére	32
Magyar Nemzeti Bank csendőrkülönítménye.	46
Isten áld meg a magyart	52
Részvételünk a Szent Jobb Kőrmeneten	55
Jelentés	58
M.Cs.B.E. hírek események.	60
Elhunyt Bajtársaink	68
Az adományozók névjegyzéke	69
Könyvajánló:	71
Fotók a m.kir. Csendőrség és a M.Cs.B.E. életéből . .	72

RENDET, BIZTONSÁGOT
A CSENDŐRSÉG
VISSZAÁLLÍTÁSÁVAL!

MAGYAR CSENDŐR BAJTÁRSI EGYESÜLET